

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Obor: Informační studia a knihovnictví

Bakalářská práce

Matouš Pánek

Analýza knihovního fondu výročních zpráv v rámci
Národního pedagogického muzea a knihovny J.A.
Komenského

Tímto bych rád poděkoval vedoucí a jejím radách a vedení během zadání a tvorby této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat všem zaměstnancům Národní pedagogické knihovny a muzea J. A. Komenského za jejich vstřícnost při poskytování podkladů a rad pro tuto práci.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval/a samostatně, že jsem řádně citoval/a všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, 2023

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou knihovního fondu výročních zpráv v Národní pedagogické knihovně a muzeu J. A. Komenského v Praze. První část práce je teoretická a popisuje historii, současný stav, velikost fondu, organizaci fondu, počet uživatelů a počet výpůjček Národní pedagogické knihovny a muzea J. A. Komenského, definici základních pojmů jako je knihovní fond a analýza knihovního fondu, způsoby analýzy knihovního fondu a jejich aplikaci v praktickém využití. Druhá část se věnuje praktické aplikaci teoretických standardů a zjištěných informací na samotnou analýzu knihovního fondu výročních zpráv a následnému vyhodnocení výsledků analýzy.

Abstract

This bachelor's thesis deals with analyse of the library fund of annual reports in National pedagogical library and museum of J. A. Komenský in Prague. The teoretical part is pursuing about history of the library, current status, size and organization of the library fund. It also works with number of users and number of loans with the definition of basic terms as: library fund, analyse of library fund, methods of analysing the library fund and its application.

The second part/ the empirical part/ deals/ is dealing/ with practical application of teoretical standards and information which have been found in the actual analyse of library fund, its annual reports and final evaluation of research results.

Klíčová slova

knihovní fond, analýza, výroční zpráva, české školy, knihovny, pedagogická knihovna, organizace knihovního fondu, ochrana knihovního fondu, akvizice, akviziční politika

Keywords

library collection, analysis, annual report, czech schools, libraries, pedagogical library, organization of the library collection, protection of the library collection, acquisition, acquisition policy

1 Obsah

Klíčová slova	4
Keywords	4
2 Pedagogická knihovna J. A. Komenského	10
2.1 Historie knihovny	10
2.2 Poslání Národní pedagogické knihovny J.A. Komenského	12
2.3 Fond a návštěvnost	13
3 Výroční zprávy a jejich současná právní úprava a zakotvení	15
3.1 Výroční zprávy základních, středních, vyšších odborných a jiných škol	15
3.2 Výroční zprávy vysokých škol	16
3.3 Tvorba výročních zpráv z pohledu starší legislativy	17
4 Analýza knihovního fondu	18
4.1 Knihovní fond	18
4.2 Přístup ke knihovnímu fondu podle Standardu pro dobrý knihovní fond	18
4.3 Přístupy k analýze knihovního fondu a její cíle	20
4.4 Metody analýzy knihovního fondu	23
4.4.1 Konspekt	26
4.4.2 Mapování fondu	26
4.4.3 Profilování fondu	27
4.4.4 Porovnání seznamu	27
4.4.5 Přímá analýza fondu	27
4.4.6 Komparativní statistika	27
4.4.7 Aplikace standardů	27
4.4.8 Citační studie	28
4.4.9 Studie užívaného	28
4.4.10 Knihovní dotazníky a uživatelské průzkumy	28
4.4.11 Pozorování uživatelů	28
4.4.12 Statistika cirkulace	29
4.4.13 Test rychlosti dodání dokumentu	29
5 Praktická část	30
5.1 Způsob analýzy fondu výročních zpráv NPMK	30
5.2 Výsledky metody přímé analýzy fondu pro zjištění fyzického stavu fondu a testu rychlosti dodání dokumentu pro ohodnocení uživatelské přístupnosti a logiky umístění	30
5.2.1 Vyhledávání výročních zpráv v elektronickém katalogu knihovny na základě metody přímé analýzy fondu	32
5.3 Knihovny pro porovnání jedinečnosti fondu výročních zpráv NPMK	37

5.4	Kontrolní seznam.....	38
5.4.1	Výběr vzorku pro kontrolní seznam	38
5.4.2	Přírůstky dokumentů v kontrolním seznamu	39
5.4.3	Výběr knihoven pro porovnání fondů s kontrolním seznamem.....	40
5.4.4	Průběh porovnávání a výsledky kontrolního seznamu.....	41
5.4.5	Zhodnocení výsledků kontrolního seznamu.....	45
5.5	Výsledky metody aplikace standardů pro zjištění korelace fondu s posláním knihovny	48
5.6	Výsledky metody studie užívaného pro hodnocení cirkulace fondu na základě statistiky o výpůjčkách	49
5.7	Reflexe splnění bodů dle standardu pro dobrý knihovní fond	49
6	Závěr	51
7	Zdroje.....	52
8	Seznam grafů.....	56
9	Seznam příloh.....	57
10	Seznam obrázků	58
11	Přílohy.....	59
11.1	Příloha 1 – Kontrolní seznam.....	59
11.2	Příloha 2 – Výsledky kontrolního seznamu v procentech a počtu částečných a úplných shod 61	
11.3	Příloha 3 – Počet částečných a úplných shod u Národní knihovny	62
11.4	Příloha 4 – Počet částečných a úplných shod u Moravské zemské knihovny	62
11.5	Příloha 5 – Počet částečných a úplných shod u Vědecké knihovny Olomouc.....	62
11.6	Příloha 6 – Počet částečných a úplných shod u Studijní knihovny Plzeň	62
11.7	Příloha 7 – Počet částečných a úplných shod u knihovny v Hradci Králové.....	62
11.8	Příloha 8 – Počet částečných a úplných shod u knihovny v Jihočeské knihovně	62
11.9	Příloha 9 – Počet částečných a úplných shod u knihoven Univerzity Karlovy.....	63
11.10	Příloha 10 – Počet částečných a úplných shod u knihovny Akademie věd	63
11.11	Příloha 11 – Počet částečných a úplných shod u Středočeské knihovny v Kladně.....	63
11.12	Příloha 12 – Seznam signatur podle let.....	63
11.13	Příloha 13 - Registrovaní uživatelé (čtenáři) NPMK.....	65
11.14	Příloha 14 - Návštěvníci knihovny NPMK celkem	65
11.15	Příloha 15 – Výpůjčky NPMK	66
11.16	Příloha 16 – NPMK Statistika 2021	66
11.17	Příloha 17 - Provedené revize fondů NPMK v r. 2021:	67
11.18	Příloha 18 – Počet knihovních jednotek ve fondech vybraných knihoven.....	67
11.19	Příloha 19 - Seznam knihoven pro porovnání s kontrolním seznamem.....	68

11.20	Příloha 20 - Vyhláška č. 15/2005 Sb., Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, část třetí, 2005.....	68
11.21	Příloha 21 - Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), § 21, 1998	69

Seznam použitých zkratk

NPMK – Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského

RDA – Resource Description and Access

AACR2 – Angloamerická katalogizační pravidla, druhé vydání

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

MK ČR – Ministerstvo kultury České republiky

ČR – Česká republika

Úvod

Cílem bakalářské práce je analýza knihovního fondu výročních zpráv českých škol v rámci Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského.

V teoretické části práce budou nejdříve popsány specifika výročních zpráv českých škol, poté způsob budování samotného fondu, současná podoba a budoucí směřování fondu v rámci Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského.

V praktické části bude fond porovnán s fondy jiných knihoven a dojde k vytvoření rámcové představy, jak je otázka výročních zpráv pokryta mimo Národní pedagogické muzeum a knihovnu a do jaké míry je její fond v tomto kontextu unikátní.

Ve výzkumu budou využita data získána z fyzického prohledávání přírůstkových seznamů, katalogizačních záznamů, katalogů a též bude realizován fyzický průzkum fondu.

2 Pedagogická knihovna J. A. Komenského

Národní pedagogická knihovna je součástí Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského sídlící v Praze na Malé straně. NPMK je zřízena na základě zákona 257/2001 Sb. o knihovnách a provozování veřejných knihovnických a informačních služeb. Jedná se o veřejně přístupnou knihovnu specializovanou na shromažďování a budování fondu domácí i zahraniční literatury a dalších zdrojů zaměřených na oblast výchovy, vzdělávání, školství a příbuzných společenských věd. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022) Na provozu knihovny, budování a udržování fondů NPMK se finančně podílí MŠMT. (Pánková, 2021)

Současně je garantem v oblasti dokumentačního zpracování české pedagogické literatury pro Českou národní bibliografii. V současné době hlavní knihovní fond obsahuje učebnice pro základní a střední školy od 19. století, učební osnovy a plány, učební texty pro pedagogické fakulty, pedagogická periodika od 30. let 19. století. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022) Kromě hlavního fondu spravuje také Sukovu studijní knihovnu literatury pro mládež, fond komeniologické literatury a fond školních výročních zpráv (Pánková, 2021)

Knihovna provozuje online výpůjční katalog na platformě Portaro. Pro interní potřeby používá knihovní systém Verbis. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

2.1 Historie knihovny

Historie specializované pedagogické knihovny se začala psát v roce 1919 společně se vznikem Československého pedagogického ústavu J. A. Komenského. Jedním z poslání tohoto ústavu bylo právě zřízení specializované odborné knihovny. Tento cíl se naplnil 1. 5 1919, kdy byla knihovna uvedena do provozu. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022) V této době se statutárně jednalo o odbornou knihovnu, která byla provozována pro interní účely ústavu. (Pánková, 2021)

V následujících více jak sto letech knihovna prošla mnoha změnami, rozšiřováním, přejmenováním, zařazováním pod různé instituce a další. První změna nastala v roce 1925 se zrušením Československého pedagogického ústavu J. A. Komenského, kdy se knihovna stala samostatnou institucí řízenou ministerstvem školství pod názvem Pedagogická knihovna Komenského. V této podobě fungovala následujících 20 let do roku 1945, kdy byla přejmenována na Státní pedagogickou knihovnu Komenského. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

V roce 1953 došlo k významné akvizici v podobě přičlenění Sukovy studijní knihovny pro mládež, která je v knihovně dodneška. O pět let později v roce 1958 se knihovna stává organizační složkou Výzkumného ústavu pedagogického, dnes již sloučeného do Národního pedagogického institutu České republiky. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022) V této době se ke knihovně přičleňuje také budoucí fond komenián. (Pánková, 2021)

V roce 1974 se Státní pedagogická knihovna odpoutává od Výzkumného ústavu pedagogického a přechází pod Ústav školských informací v Praze. Během 60. a 70. let knihovna plní organizační funkci v rámci sítě pedagogických knihoven na území Československa a koordinuje nákup a zařazování zahraniční pedagogické literatury. (Pánková, 2021) Další změna nastala až po změně režimu, kdy v roce 1991 byla knihovna začleněna do nově vzniklého Ústavu pro informace a vzdělávání. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022) V tomto období se také do fondu opět zařazují knihy v předešlých dekádách vyřazené. Jednalo se o knihy tzv. zvláštního fondu, které byly z ideologických důvodů nevhodné. (Pánková, 2021)

V roce 2011 došlo zatím k poslední změně, kdy byla knihovna začleněna do Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022) Od roku 2021 knihovna prioritně digitalizuje významné tituly, které jsou ohrožené degradací materiálu. Výsledky digitalizace jsou následně zpřístupněny pro Národní digitální knihovnu Kramerius (Pánková, 2021)

2.2 Poslání Národní pedagogické knihovny J.A. Komenského

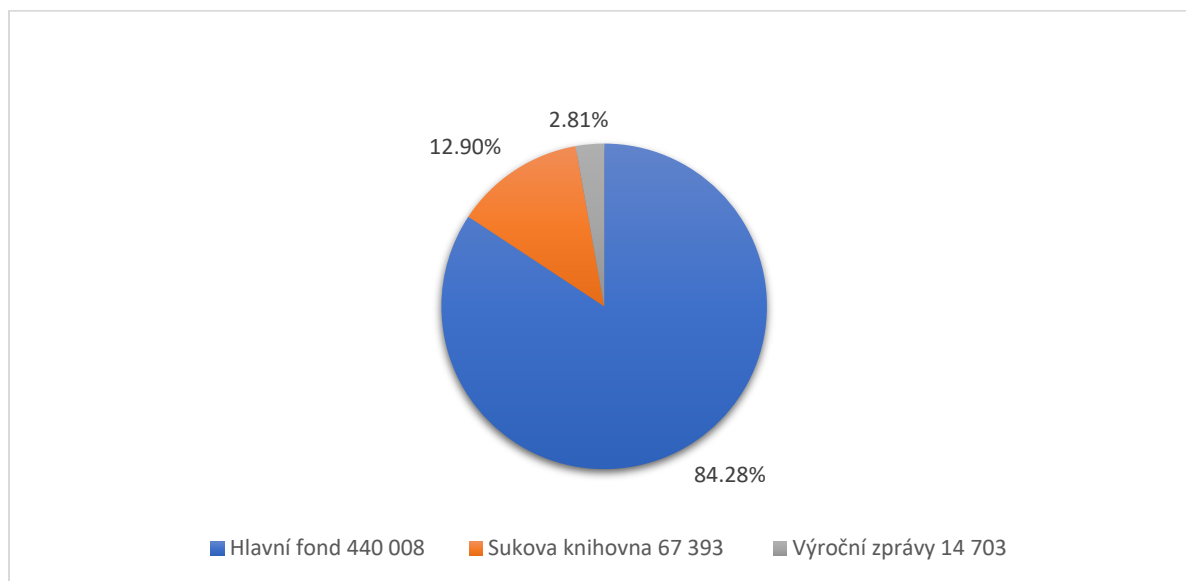
V rámci analýzy fondu je důležité, aby fond odpovídal uživatelům knihovny, která ho zřídila a pro potřeby uživatelů buduje a udržuje. V případě, že fond neodpovídá poslání knihovny a tím pádem ani její cílové skupině uživatelů, tak by neměl být dále udržován a budován z prostředků, které by mohly být investovány do oblastí, které poslání naplňují. (Johnson, 2018)

Na stránkách NPMK se uvádí, že v minulosti bylo hlavním úkolem knihovny *„přispívat ke studiu pedagogiky a školství získáváním knižní a časopisecké literatury vhodné ke studiu pedagogiky a jejích věd pomocných, a to zejména se zřetelem ke školské reformě. Velký důraz byl kladen na získávání moderní pedagogické literatury zabývající se reformou školství. K těmto zásadám se knihovna hlásí i dnes, neboť je veřejně přístupná.“* (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Dále knihovna uvádí, že jejím primárním zaměřením je v současnosti oblast výchovy, vzdělávání a školství. Sama prezentuje, že cílovou skupinou uživatelů jsou učitelé, studenti pedagogických oborů na úrovni středoškolské i vysokoškolské i studenti dalších společenskovedních oborů. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

2.3 Fond a návštěvnost

V současné chvíli, na základě dat z rozboru hospodaření za rok 2021, který není dostupný na stránkách knihovny ani muzea, ale byl mi na základě žádosti poskytnut vedoucí knihovny, knihovna NPMK provozuje knihovní fond o celkovém počtu 522 104 knihovních jednotek. Z toho je 454 711 v hlavním fondu a zbylých 67 393 ve fondu Sukovy dětské knihovny, která je součástí NPMK. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Oproti letům 2018 až 2020 tedy docházelo k růstům počtu knihovních jednotek, který se zpomalil mezi lety 2020 a 2021 z důvodu poklesu financování akvizice, na základě koronavirové pandemie a s ní spojených ekonomických restrikcí. Tento stav přetrvával i v následujícím roce 2022, kdy se k odeznívající pandemii přidala ekonomická krize spojená s růstem cen energií způsobeným válkou na Ukrajině. I v roce 2022 tedy zpomalil růst přírůstku fondu, z důvodu omezeného nákupu v rámci akvizice. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Vykázaná návštěvnost knihovny NPMK za rok 2021, data za rok 2022 jsou stále ve zpracování a budou uveřejněna až v rozboru hospodaření vydaném v roce 2023, je 8994 fyzických návštěv, z toho 8098 byly výpůjčky, 1288 využití všeobecné studovny a 307 studovny Sukovy knihovny. Za rok 2021 eviduje knihovna 187 461 případů využití online katalogu. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Oproti předchozím letům 2018 až 2020, z důvodu zmíněných výše, rapidně klesla fyzická návštěvnost knihovny. Pro ilustraci v roce 2019 fyzická návštěvnost knihovny čítala 18 726 návštěv. Konstantně naopak rostla míra využívání online katalogu knihovny, která se stále zvyšuje. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Pro rok 2021 eviduje knihovna NPMK 4981 registrovaných čtenářů, z nichž 444 bylo registrováno nově. Z celkového počtu čtenářů je 1198 vedeno jako aktivních. Oproti předchozím letům vzrostl počet čtenářů, ale na druhou stranu se snížil počet těch, kteří jsou označeni, jako aktivní. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

V roce 2021 se v rámci NPMK evidovalo 40 439 výpůjček, z nichž 17 768 bylo prvovýpůjček a 22 971 prolongací. Oproti roku 2019 se jedná o pokles téměř 50 000 výpůjček. Podle slov zaměstnanců knihovny i vyjádření v rámci rozboru hospodaření, se jedná primárně o dopad nuceného uzavření knihovny na základě vládních nařízení pro zvládnutí koronavirové pandemie. Přesto se podle předběžných dat z roku 2022 knihovna nepřibližuje počtům vykázaných za rok 2019. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Co se týče fondu výročních zpráv, vedeným pod signaturou K a oficiálně řazeným v hlavním fondu, byla na mou žádost zpracována statistika nad rámec rozboru o hospodaření knihovny, vedoucím pracovníkem pro zprávu sítě NPMK. Tato statistika byla zpracována za období 2016-2017 až 2022 a obsahuje celkový počet výpůjček v rámci fondu výročních zpráv a celkový počet uživatelů. Období od roku 2016 je nejstarší možné vzhledem k tomu, že se v daném roce většina výročních zpráv katalogizovala do nového elektronického katalogu knihovny. Podrobnější statistiky, dle slov odpovědného pracovníka, není možné získat vzhledem k limitům, které knihovní systém Verbis má. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Za období 2016 až 2022 systém eviduje 2674 výpůjček výročních zpráv pro celkový počet 137 uživatelů. Data jsou spíše orientační vzhledem k důvodům zmíněných výše. Stejně tak již není možné dohledat období před rokem 2016. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

3 Výroční zprávy a jejich současná právní úprava a zakotvení

3.1 Výroční zprávy základních, středních, vyšších odborných a jiných škol

V současné době se náležitosti tvorby výročních zpráv opírají primárně o školský zákon, přesněji zákon 561/2004. V paragrafu 10 nazvaném Výroční zprávy se píše:

„(1) Ministerstvo zpracovává každoročně výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky, předkládá ji vládě a zveřejňuje vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) Krajský úřad zpracovává každoročně výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji, předkládá ji zastupitelstvu kraje a ministerstvu a zveřejňuje vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(3) Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zpracovává každoročně výroční zprávu o činnosti školy za školní rok, zasílá ji zřizovateli a zveřejňuje vždy na přístupném místě ve škole. Do výroční zprávy může každý nahlížet a pořizovat si z ní opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet její kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno. (Školský zákon, 2004)

V současné právní úpravě se tedy zakotvuje tvorba souhrnné výroční zprávy o činnosti českých škol pro potřeby ministerstva a vlády. Školy stále zpracovávají vlastní výroční zprávy, ale již nejsou zasílány NPMK v rámci povinného výtisku.

V současném legislativním systému je tvorba výročních zpráv právně zakotvena v paragrafu 28 zákona 561/2004. V příslušném paragrafu se píše:

„(1) Školy a školská zařízení vedou podle povahy své činnosti tuto dokumentaci:

e) výroční zprávy o činnosti školy,

(Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), § 28, 2004)

Zákon tedy určuje povinnost tvorby výročních zpráv, ale specificky se nevěnuje jejich obsahu.

V současné době je obsah výročních zpráv českých škol určen dle vyhlášky č. 15/2005 Sb.¹ [Ve třetí části vyhlášky](#) je specifikováno, že výroční zpráva musí obsahovat základní údaje o škole, přehled oborů, personální stav, výsledky stanovených cílů vzdělávání, formy a výsledky sebereprezentace školy apod.

(Vyhláška č. 15/2005 Sb., Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, část třetí, 2005)

Obsahově tedy výroční zpráva podává ucelený obraz o podobě dané vzdělávací instituce a její roli v rámci školského systému ČR. Tato ucelená podoba nejen o oficiální podobě instituce, ale i jejím každoročním vývoji vzhledem k složení učitelstva, studentů, plnění učebních osnov, organizace akcí apod. může být cenným zdrojem informací v současném i budoucím bádání v rámci pedagogiky.

Jasně definované a uvedené náležitosti určené zákonem zajišťují jednotné a ucelené zpracování výročních zpráv napříč ČR a zajišťuje případnou možnost porovnání jednotlivých institucí.

3.2 Výroční zprávy vysokých škol

Vysoké školy se řídí podle vlastního zákona, přesněji zákona 111/1998 o Vysokých školách (dále jen zákon o vysokých školách), který jim nastavuje podmínky vlastní. V rámci zákona o vysokých školách najdeme úpravu týkající se výročních zpráv v paragrafu 21, který stanovuje povinnost tvorby výročních zpráv o činnosti za uplynulý rok. [Tento paragraf](#) se zabývá otázkou vysokých škol veřejných a konkrétní znění stanovuje, že veřejná vysoká škola má povinnost každoročně vypracovat výroční zprávu obsahující přehled činností za minulý rok, výsledky hodnocení, změny vnitřních předpisů apod. (Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), § 21, 1998)

Zákon tedy rozlišuje dva typy výročních zpráv. První, a pro tuto práci hlavní, je výroční zpráva představující činnost školy v rámci výsledků vzdělávání a organizace vzdělávání za uplynulý rok. Druhá podává ve stejném časovém horizontu výsledky hospodaření dané instituce. Zákon také jasně stanovuje náležitosti, které musí výroční zprávy obsahovat a časové horizonty a formu v jaké mají být předloženy MŠMT. Stejně tak stanovuje jejich povahu, jako veřejně přístupného dokumentu, do kterého může kdokoliv volně nahlédnout na základě žádosti.

¹ Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Co se týká obsahu výroční zprávy, tak zákon poskytuje škole, přesněji správní radě veřejné vysoké školy, jistou míru obsahové svobody nad rámec zákoně povinných částí v rámci formulace písmena (d) čísla (2) paragrafu 21 zákona 111/1998.

3.3 Tvorba výročních zpráv z pohledu starší legislativy

Při pohledu na výroční zprávy z minulého a předminulého století, se jednalo o dokumenty každé jedné instituce, bez dikce z vyšších míst. V rámci práce jsem procházel i starší legislativní normy za využití online databází právních předpisů Beck online a Zákony pro lidi. Na stejné téma jsem taky hledal v pracích věnujících se vývoji školství (Šimáně, 2019) a školské správy (Bukovská, 2010) na území ČR. Nepodařilo se mi v žádném zdroji nalézt jasně uvedené informace o tvorbě výročních zpráv na popud státních institucí v historickém území České republiky

4 Analýza knihovního fondu

4.1 Knihovní fond

Mezi stěžejní pojmy náleží, v rámci této práce, rozhodně knihovní fond, a proto je třeba ho náležitě popsat a definovat. Základní definici můžeme nalézt v knihovním zákoně, kde stojí: „*cíleně vytvářená, zpravidla průběžně doplňovaný a uspořádaný soubor knihovních jednotek určité knihovny, který je odborně zpracovaný, optimálně uložený a zpřístupněný uživatelům*“ (Knihovní zákon, §2).

Straka definuje informační fond jako „*kompaktní a průběžně doplňovaný soubor původních a sekundárních informací, který je optimálně profilován, kvalitně vybrán, zpracován a uložen v souladu s úkoly instituce nebo soustavy a který slouží zejména k plnění jejich informačních, formativních, strukturně-analytických a prognostických funkcí, jakož i k uspokojování analogických potřeb daného okruhu uživatelů a čtenářů.*“ (Straka, 1980)

4.2 Přístup ke knihovního fondu podle Standardu pro dobrý knihovní fond

Co se týká knihovního fondu, je dobré se podívat na Standard pro dobrý knihovní fond². Tento standard je sice primárně určen knihovnám obcí s obyvatelstvem do 40000 ne knihovnám specializovaným, mezi které spadá právě NPMK, ale dle slov autorského kolektivu může posloužit jako inspirace. (Duha, 2017)

Můžeme si tedy minimálně pro inspiraci a přibližnou představu projít náležitosti fondu podle tohoto standardu, s vynecháním částí přímo odpovídajícím nárokům obecních knihoven o počtech obyvatel, cirkulaci knih apod.

Standard definuje knihovní fond, jako základní předpoklad pro plnění povinností knihoven. Mezi aspekty při tvorbě knihovního fondu uvádí počet obyvatel obce s ohledem na věkové, národnostní a vzdělanostní skupiny, zvláštnosti daného působiště v podobě škol, průmyslových podniků, turistických destinací a další. Mezi další aspekty spadají aktuální potřeby uživatelů, samotná kvalita a aktuálnost fondu v návaznosti na rozšiřování, služby a provázanost s knihovnami v okolí a zapojení knihovny do systému regionálních funkcí. (Standard pro dobrý knihovní fond, 2017)

² Plný název: Standard pro dobrý knihovní fond : Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky

Jak můžeme vidět, tak většina standardem vytyčených aspektů má ryze regionální charakter, ale přesto se některé dají reflektovat i ve fondu speciálním. Konkrétněji aktuální potřeby uživatelů se dají rozhodně sledovat i ve fondu speciálním, například ze zpětné vazby badatelů. S ohledem na to může být fond doplněn o chybějící díla. Stejně tak národnostní faktor může v našem případě hrát roli s ohledem na německé, slovenské, maďarské a rusínské školy a jejich výroční zprávy za první republiky.

Ve standardu následují kapitoly o nákupu, výměně a aktualizaci fondu, což nejsou pro analýzu speciálního fondu důležité kapitoly. Co se ale týká této práce a rozhodně stojí za zmínku je hodnocení využití knihovního fondu. Ve standardu se mluví o kontrole obratu fondu neboli kolikrát se za rok jednotlivé knihovní jednotky vypůjčily. (Standard pro dobrý knihovní fond, 2017) V případě specializovaného archivního fondu výročních zpráv samozřejmě nelze očekávat příliš vysoká čísla v cirkulaci, ale podobná statistika může aspoň lehce nastínit, zda je o fond zájem a do jaké míry je během roku půjčován. Stejně tak lze porovnat čísla z různých let a vytvořit si základní představu, zda se o fond zájem zvyšuje, snižuje či zůstává obdobný.

Podle standardu by se fond o 100 000 knihovních jednotkách měl aspoň jednou za 5 let revidovat. (Standard pro dobrý knihovní fond) Vzhledem k tomu, že fond výročních zpráv v NPMK spadá do kategorie do 100 000 knihovních jednotek, tak by měl každých 5 let projít revizí. Zda tomu tak je, se budeme věnovat v praktické části této práce.

Ze standardu pro dobrý knihovní fond vydaný MK ČR jsem vyextrahoval body a poznatky, které se by se daly využít i mimo oblast regionálních knihoven, a to pro účel knihovny specializované. Pro rekapitulaci a shrnutí by měl knihovní fond do určité míry odpovídat a reflektovat aktuální požadavky uživatelů, reflektovat národnostní a cizojazyčné skupiny uživatelů i vícejazyčnost samotných knihovních jednotek, knihovní fond by měl být pravidelně revidován a ideálně každoročně by se měla tvořit zpětná vazba v podobě statistiky využívání fondu.

4.3 Přístupy k analýze knihovního fondu a její cíle

Co se týče přístupu k analýze knihovního fondu, nabízí se otázka, co je hlavním cílem takové snahy. Podle Johnson je hlavním výsledkem analýzy nikoliv kvalita fondu, což je pojem dosti neurčitý a dají se vést polemiky, co to vlastně znamená, ale primárně jeho schopnost uspokojovat uživatele knihovny. Fond může sice obsahovat obrovské množství určitých dokumentů, které jiné instituce nemají, ale pokud je nenabízí, či tak nečiní dostatečně, může z hlediska užítka pro uživatele fungovat hůře než knihovna s násobně menším fondem, která ho však účelně a úspěšně uživatelům propaguje. (Johnson, 2018)

V terminologicky odlišném pojmenování, po obsahové stránce téměř totožném, se dá mluvit o dvou různých procesech, které spolu ve správném pojetí mohou poskytovat komplexní obraz o knihovním fondu. V tomto pojetí se odlišuje pojem analýza fondu a hodnocení fondu. Analýza pracuje s metrikami, které v daném čase popisují stav fondu, jako je počet uživatelů, počet výpůjček, cirkulace fondu apod. Na rozdíl od hodnocení fondu, které se primárně zaměřuje na kvalitativní zkoumání toho, do jaké míry fond rozvíjí daný obor, do jaké míry uspokojuje potřeby uživatelů knihovny, jak si vede v porovnání s jinými fondy apod. Obě tyto metody se v souhrnném užití označují jako evaluace fondu. (Johnson, 2016) Peggy Johnson uvádí čtyři základní pojmy, které se musí reflektovat při analýze knihovního fondu. Jedná se o posouzení fondu, hodnocení fondu, mapování fondu a přezkoumání fondu.³(Johnson, 2018)

Posouzení fondu probíhá v kontextu poslání a cíle dané knihovny. Jedná se o přístup, který pracuje se specifickým kontextem dané instituce na základě důvodu jejího vzniku, existence, zřizovatele a poslání ke kterému se zavázala a k jehož plnění by měla směřovat. Na základě těchto kritérií by se mělo posoudit, zda se daný fond shoduje s těmito cíli a jeho existence a budování přispívá k jejich plnění. (Johnson, 2018) Analýza může poskytovat obraz fondu s možností aktualizovat a sledovat, zda se od poslání knihovna neodklání a zda její např. akviziční plány mají tak pozitivní dopad, jak se očekávalo. (Johnson, 2016)

³ Collection assessment, collection evaluation, collection mapping, collection review (Johnson, 2018)

Přezkoumání fondu na rozdíl od posouzení hodnotí přítomnost určitých jednotek na základě předem daného schématu. V podstatě sleduje seznam předem vybraných jednotek, které by fond měl obsahovat a na základě plnění tohoto seznamu udává výsledek o jeho úplnosti. Oproti posouzení, ale nereflektuje specifické okolnosti dané instituce a fondu, nesleduje jeho uživatele a jejich chování. Proto se posouzení a přezkoumání propojuje a navzájem doplňuje, jinak není možno podat kompletní obrázek o daném fondu v jeho specifických podmínkách. (Johnson, 2018) Posouzení podle Peggy Johnson naplňuje obsah pojmu hodnocení fondu v práci Qiany Johnson, která podtrhuje nutnost reflexe potřeb uživatelů, jejich chování a zpětné vazby a aplikaci těchto zjištění na metrická data o knihovním fondu a knihovně samotné. (Johnson, 2016) Vzhledem k téměř obsahové totožnosti, budu nadále používat označení analýza fondu, jako souhrnné označení pro celý proces.

Datová analýza ve své podstatě může přinést mnoho různých užitků na základě toho, za jakým účelem je prováděna. Může fungovat jako podrobný popis fondu, jako podklad pro nového správce fondu při budoucím spravování, nebo jako podklad pro zřizovatele o hospodaření a směřování zřizované instituce. (Johnson, 2018) V tomto případě je cílem podrobný obraz o podobě fondu s možností využitelnosti do budoucna, jako podklad pro dobudování, či reorganizaci. Výsledky analýzy v podobě informací o mezerách v časovém horizontu, kvalitě zpracování elektronických záznamů či fyzické podobě jednotek, na které by se nepřišlo při běžném užívání fondu, mohou pomoci knihovníkům v údržbě a doplnění fondu. (Johnson, 2018) Výsledek analýzy fondu může sloužit, jako ilustrativní prvek v potřebě ekonomického rozhodnutí o směřování dané knihovny, ilustrace o tom, zda daný fond zapadá do poslání univerzitní nebo specializované knihovny apod. (Johnson, 2016)

Je stěžejní si na začátku jasně stanovit, za jakým účelem se analýzy provádí, co by mělo být jejím výsledkem a jak se s jejím výsledkem bude nakládat. Zda se jedná o evaluaci pro zřizovatele instituce v podobě státního, samosprávného či akademického orgánu, nebo se jedná o dokument pro interní potřeby knihovníků. (Johnson, 2016)

Za druhé je třeba vybrat metodu, či kombinaci více metod, s jakou se bude analýza provádět a jaká data k tomu budou potřeba. Pro představu v případě fondu výročních zpráv NPMK, jako fondu specializovaného, konzervačního s ukončeným rozšiřováním, se bude klást větší důraz na bohatost fondu z pohledu množství jedinečných dokumentů a úplnost řad výročních zpráv jednotlivých institucí, na rozdíl od dětských knih, kde klade větší důraz na pravidelnou aktualizaci o nově vydané knihy, účelné hospodaření s přidělenými penězi a využívání čtenáři. To budou reflektovat i zvolené metody analýzy.

Třetím krokem je úspěšné provedení analýzy s jasně formulovaným výsledkem, který by měl odpovídat na otázky a cíle, které byly na začátku celého procesu stanoveny. (Johnson, 2018)

Důležitým poznatkem, který Johnson zmiňuje, je potřeba opakování procesů analýzy. Pro opravdu konzistentní kvalitní vedení fondu nelze uskutečnit analýzu jednou za jeho existenci a s danými výsledky pracovat nadále. Analýza se musí pravidelně opakovat a stále aktualizovat současné problémy, případné nedostatky a primárně reflektovat změny v současné knihovědě a potřebách uživatelů. Nelze předpokládat, že současní uživatelé mají totožné potřeby s uživateli před deseti nebo dvaceti lety. S postupujícím technologickým vývojem se mění i potřeby uživatelů, jak po určitém typu informací, tak po typu přístupu k nim. V rámci kvalitní správy fondu je třeba všechny tyto trendy reflektovat a snažit se je v maximální míře zavádět do praxe. (Johnson, 2018) Analýza má tedy vždy výpovědní hodnotu a poskytuje obraz o fondu v daném časovém období a bez systematicky nastavené aktualizace ztrácí svou validitu. (Johnson, 2016) Stejnou mírou se taky mění technologie jak záznamu, tak šíření informací, a je třeba, aby se knihovny samotné, tak způsoby vedení jejich fondů drželi moderních trendů. Stejně tak analýza knihovního fondu musí reflektovat nové technologie, které knihovny využívají. (Schmidt, 2016)

4.4 Metody analýzy knihovního fondu

Jednou z prvních metod analýzy knihovních fondů, byla tvorba seznamů či bibliografií, na základě kterých, se porovnávalo hospodaření a správa jednotlivých knihoven. Tato metoda se začala užívat na počátku 20. století ve Spojených státech a za tvorbu těchto seznamů byla zodpovědná Americká knihovnická asociace. Metoda, kterou jsem vyhodnotil jako užitečnou při praktické části této práce, se také spoléhá na tvorbu seznamu a jeho následné porovnávání s jinými fondy. V tomto případě se ale jedná o vybraný počet dokumentů vybrané knihovny, který se pak porovná s jinou knihovnou. Tato metoda se objevila v projektech Univerzity v Chicagu v třicátých letech dvacátého století. (Johnson, 2018)

Metoda citační analýzy pracuje s odbornými články a jejich citačními aparáty. Porovnává se množství citací v odborných pracích s knihovním fondem a zjišťuje se, jak často jsou citovány tituly ve fondu obsažené. (Crawley, 2002) Tato metoda se prvně objevuje v druhé polovině dvacátých let dvacátého století ve Spojených státech. (Johnson, 2018)

Od šedesátých let dvacátého století se začíná klást důraz na unifikovanější a přesnější vědecký přístup k analýze knihovních fondů. Dochází primárně k rozvoji kvantitativních metod k unifikovanému popisu co největší možné množiny knihoven. Na základě toho je kladen důraz i na sledování unikátnosti a míry překryvu jednotlivých fondů. (Johnson, 2018)

V 70. letech došlo k několika kooperacím větších množství univerzitních a státních knihoven v americké státě Ohio. V tomto období už byly zavedeny kvalitativní i kvantitativní metody. Za cíl si kladly redukci duplikátů v oblastech, kde se překrývaly jednotlivé zúčastněné knihovny, zvýšit unikátnost jednotlivých fondů a zredukovat zbytečné finanční výdaje. V této době také vznikají vzorce k výpočtu ideální velikosti fondu a jeho finančních výdajích na základě spádové oblasti knihovny, buď v podobě města, či univerzity. Od těchto postupů se postupně začalo upouštět z důvodu orientace na jiná kritéria na úkor surových čísel. Mezi tato kritéria spadají i vstupy a výstupy, o kterých jsem psal v předchozí kapitole. (Johnson, 2018)

Následně se odborná knihovnická scéna dopracovala k fenoménu poměru absolutní velikosti fondu k reálně využívané části fondu. V rámci studie na Pittsburské univerzitě zpracované Allenem Kentem a jeho kolegy se došlo k zjištění, že necelých 30 % celkových jednotek ve fondu tvořilo více jako 80 % jeho celkové cirkulace. V následujících letech se tento poměr potvrzoval a zobecňoval i v dalších studiích. Na základě těchto zjištění se došlo k pravidlu „80/20“, které specificky říká, že většinou 20 % knihovního fondu zodpovídá za 80 % cirkulace fondu. Ve dvacátém prvním století na jejich výsledky a na toto pravidlo provedly studie další americké univerzity a zjistily, že tento nepoměr se ještě rapidněji zvýšil. Podstatné je zmínit, že také došly k tomu, že tento fenomén se objevuje primárně u dokumentů získaných před dobou výrazné digitalizace a většího důrazu na uživatelsky zaměřenou akvizici podloženou výsledky. (Johnson, 2018)

Přístup čistě skrze cirkulaci v minulosti nedokáže vyvodit závěr, zda nějaká část fondu nebude mít využitelnost v budoucnosti. Například právě ve fondu výročních zpráv NPMK je zaměření spíše na badatele, a proto argument nepřilíšné cirkulace fondu nemůže rozhodovat o jeho další existenci. (Johnson, 2018) Lze však z tohoto kritéria vyvodit, zda je třeba tento fond skladovat přímo v knihovně, nebo bude lepší potřebné místo uvolnit fondu s větší cirkulací a fond původní přesunout do jiného skladu, digitalizovat či jinak upravit jeho podobu. (Knievel, Wicht, Connaway, 2006)

Současné přístupy ke knihovní analýze využívají vstupy buď na základě dat od uživatelů a dat o užívání, jak v kvantitativním, tak kvalitativním pojetí, nebo vstupy na základě interních statistik o stavu fondu. Sledují, kdo má primárně o fond zájem a s jakou pravidelností ho využívá. V rámci těchto vstupů se reflektuje individuální zpětná vazba od dotázaných uživatelů skrze zvolené komunikační kanály, jako je například email, či specializovaný dotazník. Tato zpětná vazba může mít různé podoby. Stejně tak může být plně iniciovaná knihovnou, např. v podobě dotazníku, nebo spontánní přímo od uživatelů. (Lim Li Min, Casselden, 2021) Vstupy na základě interních datech o fondu jsou celkový počet jednotek ve fondu, přírůstek, žánrová, jazyková a geografická rozmanitost etc. Kombinace části dat z obou vstupů se následně využívá buď v kvalitativním, nebo kvantitativním přístupu ke knihovní analýze. (Johnson, 2018)

Kvantitativní přístup v současné době spoléhá na možnosti moderních technologií a počítačové procesy. Knihovnické služby mohou využít data extrahovaná z knihovnického systému, pokud mu to ve smysluplné míře umožňuje, a hledat v nich informace o stavu fondu. Také je možnost využít nástroj, jako OCLC's WorldCat Collection Analysis, který systémová data zpracuje a vytvoří zprávu o výsledných zjištěních. Tento nástroj však analyzuje pouze jednotky, které se nachází v databázi WorldCat. V Českém prostředí je v rámci analýzy známá metoda benchmarkingu, která se několik let aktivně využívá a stále se rozrůstá o další zúčastněné knihovny. Tato metoda využívá kvantitativního výzkumu mezi knihovnami, při kterém vybrané metriky, jako velikost fondu, přírůstek, vynaložené prostředky či počet obyvatel ve spádové oblasti knihovny, porovná mezi sebou. Těchto indikátorů je celkem 30 a jsou rozděleny do tří skupin. Knihovny jsou následně porovnány s knihovnami ve stejné kategorii, podle oblasti a počtu spádových uživatelů, a jsou ohodnoceny na základě toho, do jaké míry se přibližují minimálním, průměrným či maximálním hodnotám v dané kategorii. (Richter, 2013) Do tohoto projektu bylo v roce 2013 zapojeno kolem 250 českých knihoven a 50 slovenských knihoven. Projekt je inzerován na stránkách Informací pro knihovny. Jsou tam také uvedeny podrobné pokyny pro přihlášení knihoven do sběru pro rok 2021. Data za rok 2021 či 2022 odkazována nejsou. (Informace pro knihovny, 2022)

Metoda benchmarkingu však pracuje na úrovni krajských, městských a obecních knihoven a porovnává je mezi sebou jako celky, nedává tedy možnost porovnat specializovaný fond specializované knihovny. (Richter, 2013) Stejně tak je problematika kvantitativního výzkumu v jeho obecnosti a nezohledňování některých specifíků. Problém může taky nastat ve strojovém zpracování, které nebere v potaz činnosti uživatelů, které nejsou zaneseny v surových datech knihovního systému. Nezahrne tedy aktivitu uživatelů s tištěnými materiály v knihovně, jejich myšlenkové pochody, motivace apod. Kvantitativní analýza dokáže uspokojit analýzu, která hledá statistická data o rozpočtu a jeho růstu či poklesu v čase, ale už není schopná zhodnotit, zda tyto finanční prostředky byly účelně využívány k budování daného fondu. Může tedy poskytnout rámcový přehled o fondu, ale nedokáže poskytnout hlubší analýzu fondu se všemi specifickými nuancemi. Pro opravdu hlubší analýzu s pochopením je nutná kombinace s přístupem kvalitativním, který pracuje se zahrnutím specifických potřeb uživatelů, zaměřuje se více na jednotlivé složky fondu a reflektuje fond vůči poslání knihovny a její odpovědnosti primárně k uživatelům, ale také zřizovateli. Pro ideální analýzu je zapotřebí aktivní snaha zainteresovaného knihovníka, který v ideálním případě fond i instituci dlouhodobě zná a je tedy schopen zohlednit místní specifika a vlivy, které by externí pracovník neměl šanci podchytit a do analýzy zohlednit. (Johnson, 2018)

4.4.1 Konspekt

Jedná se o obsáhlý nástroj analýzy poskytující možnost intenzivního sběru dat na základě zvoleného předmětu, klasifikačního schématu či kombinaci obojího. (Johnson, 2018) Tato metoda zažila svůj vrchol ke konci minulého století a dnes se stále systematicky používá v některých významných knihovnách. (Schmidt, 2016)

4.4.2 Mapování fondu

Metoda kvalitativního přístupu, kdy se graficky znázorní daný fond či kolekce. Z očividných důvodů náročnosti dané analýzy není příliš využitelné u obsáhlých fondů. Nejčastěji se využívá ve školním prostředí. (Johnson, 2018) Touto metodou je možné vytvořit obraz, který by se měl ideálně aktualizovat, o daném fondu. Tento obraz či mapa může následně fungovat jako zjednodušený pohled pro pochopení fondu, jeho silné i slabé stránky, budoucí akvizice, úbytky apod. (Herren, 2021) Přístupy k mapování fondu se liší a ze své podstaty se jedná o velmi variabilní metodu, kterou si každá knihovna může do velké míry přizpůsobit pro své potřeby a cíle. (Bushing, 2006)

4.4.3 Profilování fondu

Jednoduchá numerická analýza využívající moderních technologií a možností automatizovaných knihovních systémů, která poskytuje obrázek o počtu jednotek na určitý profil, jako je například rok vydání, žánr či jazyk publikace. (Johnson, 2018)

4.4.4 Porovnání seznamu

Seznam titulů náležejících k danému tématu je sestaven a následně porovnáván s dalším knihovním fondem. Je sledován počet shodných a počet chybějících jednotek. Nevýhodou může být subjektivnost daného seznamu. (Johnson, 2018) Mimo výsekově tvořený seznam se může v rámci této metody vytvořit oborový seznam, který se následně může metodicky porovnávat s fondy knihoven. (Crawley, 2002) Může se tedy vytvořit např. seznam knih esenciálních pro pedagogiku a s tímto seznamem se následně budou porovnávat fondy pedagogických knihoven. Výsledkem takové to metody je kontrolní seznam, který je využit i v této práci.

4.4.5 Přímá analýza fondu

Jak z názvu napovídá, jedná se o metodu fyzického procházení jednotlivých jednotek na přímo, bez využití dalších zprostředkujících nástrojů. Nevýhodou mohou být momentálně chybějící jednotky vypůjčené uživatelům a opět subjektivní přístup každého pracovníka. (Johnson, 2018) V tomto přístupu je třeba fyzicky projít danou část fondu, jedná se tedy o výrazně časově náročnou metodu. (Henry, Longstaff, Van Kampen, 2008)

4.4.6 Komparativní statistika

Kvantitativní metoda zaměřující se čistě na velikost a hloubku sledovaného fondu, kterou následně porovnává s fondy jinými. Nebere v potaz jiné metriky, než jsou počet jednotek a rozsah fondu. (Johnson, 2018)

4.4.7 Aplikace standardů

Na základě zaměření knihovny, jejího cíle, motivace zřizovatele a tužeb uživatelů se vytvoří standard, který těmto vstupům odpovídá a reflektuje je, a který já následně porovnávám s fondem. Je tedy měřeno, zda fond odpovídá cílům knihovny. (Johnson, 2018)

4.4.8 Citační studie

K určení kvalitního, hojně využívaného fondu se analyzuje počet citací u jednotek analyzovaného fondu. Primárně se užívá při analýze univerzitních a jiných akademických knihoven. (Johnson, 2018) Tato metoda předpokládá, že uživatelé daného fondu hledají a využívají bibliografické reference z daného oboru. Z tohoto hlediska se jedná o ne příliš široce zaměřenou analýzu, která najde uplatnění pouze ve vědeckém a akademickém prostředí. (Crawley, 2002)

4.4.9 Studie užívaného

Primárně analyzuje cirkulaci fondu a hledá části fondu, které se dlouhodobě nevyužívají. Na základě toho se může knihovník rozhodnout, zda dané části ve fondu mají místo či ne. (Johnson, 2018) Stejně tak dokáže nejlépe napovědět, které dokumenty mají největší cirkulaci a tím pádem je o ně mezi uživateli největší zájem. Takové informace, pak mohou vést k rozhodnutí o místě uskladnění, restrukturalizaci fondu apod. (Crawley, 2002)

4.4.10 Knihovní dotazníky a uživatelské průzkumy

Knihovna aktivně vyhledává zpětnou vazbu od uživatelů a tu následně po zvážení v určité formě využívá ke změně a udržování fondu. K tomu může docházet přímou konzultací jednotlivých uživatelů, dotazníkovým šetřením skrze email, telefonáty sociální sítě či webové stránky knihovny. Vše se odvíjí od platné legislativy o ochraně osobních údajů dané země. (Johnson, 2018) V případě dotazníku na uživatele fondu se dá zjistit s kterými službami a částmi fondu jsou nejvíce spokojeni, mohou hodnotit přínos jednotlivých součástí pro badatelskou činnost či přímo upozornit na chybějící dokumenty, které by fond doplnily. (Lim Li Min, Casselden, 2021)

4.4.11 Pozorování uživatelů

Do velké míry souvisí s předcházející metodou, ale zahrnuje i odborný názor knihovníků analyzujících chování uživatelů. Jinými slovy knihovníci sledují využívání fondu uživateli a hledají způsoby, jak na základě chování uživatelů, fond zlepšit. (Johnson, 2018)

4.4.12 Statistika cirkulace

Kvalitativní metoda, která si dává za cíl profilaci a správu fondu na základě kombinace informací ze statistiky o cirkulaci fondu s požadavky uživatelů na akvizici. V kombinaci těchto dvou vstupů se v čase sleduje, zda se profil uživatelů a jejich potřeby nezměnily a zda současný akviziční plán stále odpovídá uživatelům knihovny. Slabou stránkou metody je, že nereflektuje možnost uživatele využívat více knihoven současně a zároveň svou náročností nedává rychlé a jasně čitelné výsledky. (Johnson, 2018) Tato metoda může do určité míry pomoci stanovit zájmové části fondu, které by se do budoucna mohli rozšířit, naopak zmenšit či digitalizovat. (Knievel, Wicht, Connaway, 2006)

4.4.13 Test rychlosti dodání dokumentu

Metoda přináší odlišný, přesto velmi validní, pohled na analýzu knihovního fondu. Knihovník prochází celý proces, který probíhá po tom, co si uživatel objedná specifický dokument. Sleduje se čas, náročnost a návaznost jednotlivých kroků, než se objednaný dokument dostane k uživateli, za účelem zjištění, zda některé kroky nejsou zbytečné, či něco nebrzdí celý proces. Primární využitelnost tohoto testu bude u knihoven, které mají externí či rozsáhlejší sklady, a je třeba dbát na to, aby proces byl co nejjednodušší a nejrychlejší. (Johnson, 2018) V rámci této metody se vytvoří seznam publikací, na základě předem daného tématu či jiného klíče, a tento seznam se následně aplikuje buď na jednu či více knihoven v daném oboru či zaměření. Tímto způsobem se může analyzovat fond jedné určité knihovny, či například celé soustavy odborných knihoven dané země. (Steynberg, Rossouw, 1995)

5 Praktická část

5.1 Způsob analýzy fondu výročních zpráv NPMK

Jak jsem výše nastínil, tak v současné době existuje množství přístupů k analýze knihovního fondu, které lze v práci využít. Nejlepší cestou při analýze fondu vidím v kombinaci několika výše zmíněných metod, abych docílil ideálního přístupu k tomuto specializovanému fondu, jelikož cílem práce je jeho porovnání s fondy jiných knihoven a vytvoření rámcové představy, jak je otázka výročních zpráv pokryta mimo Národní pedagogické muzeum a knihovnu a do jaké míry je její fond v tomto kontextu unikátní.

Velikost fondu výročních zpráv dává možnost využít více kvalitativní přístup. Kvalitativní metodou máme možnost do určité míry ohodnotit jedinečnost tohoto fondu a také zhodnotit jeho korelaci s posláním Národní pedagogické knihovny a muzea J. A. Komenského. Z těchto důvodů využiji kombinaci metody porovnání seznamu pro porovnání s jinými knihovními fondy, metodu aplikace standardů na zjištění korelace fondu s posláním knihovny, částečně metodu studie užívaného pro hodnocení cirkulace fondu na základě statistiky o výpůjčkách, formu metody test rychlosti dodání dokumentu pro ohodnocení uživatelské přístupnosti a logiky umístění, metodu přímé analýzy fondu pro zjištění fyzického stavu fondu a v rámci elektronické podoby podobu záznamů v rámci elektronického katalogu knihovny.

5.2 Výsledky metody přímé analýzy fondu pro zjištění fyzického stavu fondu a testu rychlosti dodání dokumentu pro ohodnocení uživatelské přístupnosti a logiky umístění

Co se týče realizace fyzického uložení fondu výročních zpráv v NPMK, tak je fond umístěn přímo v hlavní budově knihovny v Jeruzalémské ulici. Budova je zrekonstruována a přizpůsobena pro správné a šetrné uchovávání knihovních fondů. Fond je umístěn v menší místnosti společně s fondem komeňán. Jednotlivé výroční zprávy jsou rozděleny po menších či větších celcích do kartonových krabic, které vždy nesou označení ve formátu K..., jednotlivé zprávy pak mají signatury K../..

V roce 2021 proběhla [revize](#) fondu výročních zpráv, kterou prošlo dle rozboru hospodaření za rok 2021 celkem 14 703 knihovních jednotek s rozmezím signatur K 100/1 až K 502/15. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022) Během revize také proběhlo čištění jednotlivých dokumentů a jejich převazba či další opravy, pokud to bylo nutné. V roce 2022 proběhla instalace nových krabic, které nahradily předchozí, které již nebyly v nejlepším stavu vzhledem k opotřebování časem.

Nové krabice nesou stejný typ označení, který jsem uvedl výše, a následně jsou uvnitř rozděleny příčkou, pokud se v jedné krabici nachází zprávy více institucí., či v případě, že je v krabici větší počet dokumentů, pro snazší orientaci. Malá část fondu ještě nebyla přesunuta do nových krabic, přesněji se jedná o signatury v rozmezí K 436 až K 502.

V rámci procesu výpůjčky, jako služby pro uživatele, je velkou výhodou umístění fondu v hlavní budově, přesto že se jedná o specializovaný fond s menším počtem uživatelů, čímž může být dosažena vysoká rychlost a nízká náročnost pro doručení určitého dokumentu uživateli.

Dalším kritériem, které jsem sledoval, byla kvalita katalogizačního záznamu jednotlivých dokumentů z kontrolního seznamu. Podle slov knihovnice, nikdy neprobíhalo systematické katalogizování fondu výročních zpráv jako celku, a vždy probíhalo nárazově a bez dlouhodobé koncepce. Naposledy částečně katalogizace probíhala při dopisování přírůstkových čísel u dokumentů, kterým chyběly.

Katalogizační záznamy výročních zpráv v NPMK jsou koncipovány jako záznamy jednotlivých monografií. Každá jednotlivá výroční zpráva má samostatný katalogizační záznam. Fondy knihoven porovnáváné v kontrolním seznamu ve většině využívají odlišný přístup katalogizace, kdy má jednotlivá škola či jiná instituce svůj katalogizační záznam, kde jsou uvedeny jednotlivé ročníky, které se ve fondu nacházejí. Tyto seriálové záznamy také přehledně obsahují údaj o změnách názvu instituce. Z pohledu uživatele je seriálové zpracování přehlednější i vzhledem ke zmíněným změnám názvů. Uživatel hledající výroční zprávy pod starším či novějším názvem instituce nalezne i zprávy, které by při monografickém zpracování kvůli odlišnosti názvu nenalezl.

Kvalita katalogizačních záznamů přesto není neuspokojivá a všechny dokumenty měly rozšířené minimální záznamy, se správně uvedenými jmény autorit, i v průběhu času, vzhledem k tomu, že se školské instituce během minulého století pravidelně přejmenovávaly.

Všechny záznamy jsou tvořeny podle pravidel AACR2, nikoli RDA, která se v České republice zavedla v roce 2015. S největší pravděpodobností z důvodu, že většina záznamů se stahovala při zápisu výročních zpráv do elektronického katalogu knihovny mezi lety 2013 až 2018 a katalogizační záznamy se buď tvořily minimální podle starých pravidel, která tehdy ještě platila, anebo se stahovaly v pozdějších letech z Národní knihovny, kdy ještě byly zpracovány podle předchozích pravidel, protože nebylo možné v tak krátkém čase převést na nová pravidla záznamy takto malé a specifické skupiny dokumentů.

5.2.1 Vyhledávání výročních zpráv v elektronickém katalogu knihovny na základě metody přímé analýzy fondu

Při vyhledávání se pokusím simulovat postup běžného uživatele, a proto začínám zadáním hesla „výroční zpráva“. Po zadání se objevují záznamy výročních zpráv různých organizací, např. Národního muzea, samotné NPMK, různých škol, případně výročních zpráv mapujících podobu školství atd. Při zadání hesla „výroční zpráva“ se zobrazuje 15 443 výsledků. Pro pochopení řazení namátkově vybírám pět záznamů výročních zpráv českých škol. Všechny tyto záznamy mají společné klíčové slovo „výroční zprávy“. Následné rozkliknutí tohoto řazení však stále nedokáže odfiltrovat nechtěné dokumenty z hlavního fondu. Toto řazení tedy zasahuje za hranice fondu výročních zpráv.

Obrázek 1 – katalog Portaro NPMK

The screenshot displays the website of the National Pedagogical Museum and Library J. A. Komenského. At the top left is the logo and name of the institution. To the right, contact information is provided: Jeruzalémská 12, 110 00 Praha 1, tel. půjčovna: 221 966 411, and opening hours: pondělí až pátek 9–18 h, ve státní svátky zavřeno. A search bar with the text 'Hledat názvy, autory, témata...' and a magnifying glass icon is located on the right. Below the search bar is a navigation menu with links: Vyhledávání, Víceřádkové vyhledávání, Můj účet, Seznam oblíbených, Rejstříky, Novinky, Statistiky, and Přihlášení/Předregistrace. The main content area features several notices:

- Otevírací doba Pedagogické knihovny J. A. Komenského**: PONDĚLÍ AŽ PÁTEK od 9,00 do 18,00 hodin. Pro vrácení výpůjček mimo otevírací dobu knihovny využijte náš **Bibliobox!**
- Průzkum spokojenosti se službami pedagogické knihovny**: Rádi bychom zjistili míru povědomí odborné veřejnosti o službách naší knihovny, a proto vás žádáme o vyplnění **následujícího dotazníku ZDE** (cca 5 minut). Děkujeme za pomoc se zkvalitněním našich služeb!
- Chci být uživatelem**: Jak se zaregistrovat? Nenašli jste v našem fondu? Dejte nám návrh na nákup! Aktuálně Knihovna doporučuje! Časté dotazy (FAQ) Vstup do budovy (návod): Letáček Video
- Digitální zdroje DNNT**: Digitální knihovna, Digitalizované učebnice, Digitalizované výroční zprávy, Elektronické knihy, Seznam zpracovávaných časopisů, Časopisy s volně dostupnými plnými texty
- Upozornění**: Knihy objednané z PK jsou připraveny do 15 minut, vyzvedávejte je do 3 pracovních dnů. Knihy objednané z mimopražského depozitáře jsou připravené až následující úterý odpoledne. Knihy objednané po 17:45 budou expedovány následující den. Mezi 11:30 až 12:00 nejsou expedovány knihy ze skladu PK.
- Ekologická výchova**: Víte, že ve čtenářském patře naproti uživatelským WC máme nádoby na tříděný odpad? Ano, už jsem je využil/a. Ano, ale ještě jsem je nevyužil/a. Ne, nevím o tom. **Hlasovat**

At the bottom of the page, there is a button labeled 'Novinky v katalogu'.

Obrázek 2 - vyhledávání v katalogu portaro NPMK

The screenshot shows the search results for 'výroční zpráva' in the NPMK catalog. The search results are sorted by relevance, and 15,443 records were found. The top three results are:

- Výroční zpráva 2014**: Sbírkový a příruční knihovna, 52 s., Praha: Národní institut pro další vzdělávání [2014]
- Výroční zpráva 2003**: Monografie, 78 s., Praha: Univerzita Karlova. /200-/
- ČRDM výroční zpráva 2005**: Česká rada dětí a mládeže, Monografie, 28 s. : il., barev. fot., Praha: Česká rada dětí a mládeže, [2005]

On the right side, there is a filter panel titled 'Vybrat z vyhledaných' with sections for 'TYP' and 'DÍLO'. The 'TYP' section includes filters for Monografie (14555x), Sbírkový a příruční knihovna (762x), Článek v časopise (99x), Periodika (18x), and Příspěvek ve sborníku (3x). The 'DÍLO' section includes filters for Výroční zpráva (C.k. české gymnasium (České), Výroční zpráva (Cis. král. gymnasium (Pisek, t), Výroční zpráva (C.k. státní gymnasium vyšší (, Výroční zpráva (Vyšší dívčí škola královského), and Výroční zpráva (Zemská vyšší reálka (Velké M. There are also buttons for 'Vybrat vše' and 'Odznáčit vše' in each section.

Se znalostí toho, že fond výročních zpráv má přiřazený formát signatur K, se dá využít rozšířené vyhledávání dle signatury. Po zadání písmene K je uživateli k dispozici 14 547 záznamů, které již neobsahují výše zmíněné nechtěné dokumenty. Uživatel má možnost změnit řazení těchto záznamů podle: relevance, názvu, autora, roku vydání, roku vydání sestupně. Základní nastavení zobrazuje záznamy podle názvu.

Obrázek 3 - pokročilé vyhledávání v katalogu portaro NPMK

Rozšířené vyhledávání

Vyprázdnit formulář | Expertní vyhledávání

Název (slova z názvu)	začíná na	<input type="text"/>
Autor	začíná na	<input type="text"/>
Signatura	začíná na	<input type="text" value="K"/>
ISBN/ISSN	začíná na	<input type="text"/>
Nakladatel / tiskař	začíná na	<input type="text"/>
Zdrojový dokument	začíná na	<input type="text"/>
Rok vydání	Od	<input type="text"/> do <input type="text"/>
Fond		<input type="text" value="Vyber..."/>
Klíčová slova	začíná na	<input type="text"/>
Jazyk		<input type="text" value="Vyber..."/>

Na základě předchozích částí této práce můžeme vidět nesrovnalost v počtu výročních zpráv, vzhledem k tomu, že v rozboru hospodaření NPMK za rok 2021 v části o revizi fondu je uvedený celkový počet 14 703 knihovních jednotek se signaturou K. Elektronický katalog knihovny uvádí pouze 14 547 jednotek se signaturou K. V rámci této části, jsem pracoval s počtem 14 547, vzhledem k tomu, že mapujeme pohyb v elektronickém katalogu.

Obrázek 4 – filtrace výsledků

Vybrat z vyhledaných

TYP ▼

DÍLO ▼

AUTOR ▼

ROK VYDÁNÍ DÍLA ▲

1518 - 2023

1518 2023

KLÍČOVÁ SLOVA ▼

ŽÁNŘ (DRUH DOKUMENTU) ▼

NAKLADATELSTVÍ ▼

BUDOVOY S EXEMPLÁŘI ▼

LOKACE, NA KTERÝCH JSOU EXEMPLÁŘE ▼

JAZYK ▼

VOLNÉ ABSENČNĚ V ▼

Seznam oblíbených 0 Přidat vyhledané

Žádné položky

Co se týká typů dokumentů, tak jsou všechny jednotky fondu výročních zpráv řazeny jako monografie. Na rozdíl od dokumentů náležejících k řazení „výroční zprávy“, kde se nacházely monografie, staré tisky, periodika a sbírky.

Velmi užitečná je následující filtrace dle díla, která nabízí čtenáři zobrazení záznamů odpovídajících jedné určité instituci ve formátu: Výroční zpráva (název dané instituce). Dle tohoto nástroje v katalogu existuje 500 různých institucí.

Možné je také filtrovat dle jména autora. Katalog pod tímto klíčovým slovem detekuje 302 různých autorů. Jedná se přímo o osoby a nikoliv instituce.

Následně je možné filtrovat dle rozmezí let vydání a klíčových slov. V nabídce je 275 klíčových slov a rozmezí let 1518 až 2022.

V nabídce je filtrování 20 žánrů (druhů dokumentů). Jedná se o výroční zprávy, digitalizované výroční zprávy, jubilejní publikace, články, příručky, zprávy, monografie, učební osnovy, statistické přehledy, studijní programy, digitalizáty, informační programy, katalogy, almanachy, ročenky, sborníky, stanovy, domácí řád, přehledy a učební plány

Je zde také možnost filtrace dle nakladatelství. V tomto případě je v nabídce 500 institucí.

Uživatel také může filtrovat na základě toho, zda hledá dokument z možností absenční výpůjčky, či dokument který je možné prohlížet pouze ve studovně. V tomto případě převládá prezenční výpůjčka do studovny s 14 299 exempláři oproti absenční výpůjčce s 286 exempláři.

Dále lze filtrovat na základě lokace s výslednými 14534 dokumenty dostupnými v budově knihovny a 29 dokumenty umístěnými v depozitáři.

Významné je rozdělení dle jazyka dokumentu. V tomto případě je 8451 dokumentů v češtině, 5242 v němčině, 900 ve slovenštině, 52 v maďarštině, 15 v latině, 9 ve francouzštině, 6 v ukrajinštině, 5 v angličtině a jeden v ruštině. Dva dokumenty jsou tu chybně řazeny v dalším řazení češtiny. Toto chybné řazení obsahuje jeden dokument v češtině a jeden v němčině. Celkově tedy fond obsahuje jednotky v devíti různých jazycích.

Dle řazení podle roku vydání je nejstarším dokumentem výroční zpráva Juventus Gymnasii Caesareo-regii Micropragensis e moribus et progressu in literis censa exeunte anno scholastico MDCCCXI z roku 1811 pod signaturou K 144/1V1 uložená v knihovně s možností prezenční výpůjčky do studovny. Naopak nejnovějším dokumentem, dle data vydání, je Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2020 pod signaturou II 118737V1 s možností vypůjčení do studovny.

Co se týká rozdělení podle data vzniku výročních zpráv, tak dokumentů vzniklých v 19. století, tedy od roku 1800 až 1899, je 2669. Mezi nimi se ale nachází i výroční zprávy, které obsahují souhrn více školních roků, mohou tedy začínat v 19. století ale končit již ve století 20.

Pokud vezmu v potaz dějinný vývoj, tak výročních zpráv z dob Rakouského císařství a následně Rakousko-Uherska je dle katalogu 6774 exemplářů. K tomuto vyhledání jsem použil filtr pro rozmezí let vydání na rok 1800 až 1918. Do výsledků se však dostávají i dokumenty, u kterých není znám přesný rok vydání a mají v záznamu pouze rok přibližný. Mezi těmito zprávami převládají dokumenty v češtině s 3651 exempláři, následují exempláře v němčině v počtu 3163, 18 v maďarštině, 17 v latině, 4 ve slovenštině, 2 v češtině, jeden ve francouzštině a jeden v polštině.

Následně filtruji dokumenty na období první republiky, tedy roky 1918 až 1938, a dle katalogu tomuto vyhledávání odpovídá 7226 exemplářů. V tomto případě je v češtině 4394 exemplářů, 2098 v němčině, 731 ve slovenštině, 36 v maďarštině, 10 ve francouzštině, 6 v ukrajinštině, čtyři v angličtině, jeden v bulharštině a jeden v ruštině.

Co se týká válečného období mezi lety 1939 až 1945, tak fond obsahuje 228 odpovídajících dokumentů. V rámci jazyka opět převládá čeština s 206 dokumenty, následuje němčina s 18, slovenština se třemi, a po jednom srbština a francouzština.

Dostáváme se k období po konci druhé světové války a následné vlády komunistické strany v Československu v rozmezí let 1945 až do listopadové revoluce v roce 1989. Na toto sledování dle portara⁴ připadá 360 dokumentů. Prim opět hrají dokumenty v češtině v zastoupení 220 jednotek, následuje 130 dokumentů ve slovenštině, tři ve francouzštině, tři v němčině, dva v angličtině, dva v ruštině a jeden v srbštině.

Posledním obdobím jsou roky 1990 až po současnost, tedy rok 2022. Tomuto časovému rozmezí odpovídá 85 dokumentů. V jazykovém zastoupení převládá čeština se 78 exempláři, následuje angličtina se čtyřmi, francouzština a němčina každá se dvěma.

Bohužel se nám do řazení projevují chyby v katalogizaci, a proto v každém sledovaném období najdeme dokumenty, které do něj nepatří, ale v důsledky chybného, či neúplného zápisu roku vzniku dokumentu se nám zobrazují. Nezbyvá tedy než ručně bez automatizace tyto dokumenty identifikovat a z tohoto typu řazení vyřadit.

⁴ Elektronického katalogu NPMK

V prvním sledovaném období do začátku 20. století, tedy roku 1900, se jedná o tři dokumenty, kdy je rok vydání nejspíše neznámý a je uveden pouze jako rozpětí let například [190-?] či [19--?]. V dalších řazeních se také opakovaně objevuje dokument s rozmezím let 1921-, který díky tomu zasahuje téměř do všech sledovaných období. Tyto dokumenty díky chybnému zápisu zasahují do všech sledovaných období a lehce zkreslují výsledky. Díky nízkému počtu se však jedná o marginální odchylky.

5.3 Knihovny pro porovnání jedinečnosti fondu výročních zpráv NPMK

Pro účely porovnání fondu jsem vybral několik českých [knihoven](#) na základě stejné či podobné specializace, jako má NPMK, tedy pedagogiky, nebo dle obecné velikosti fondů. Mezi tyto knihovny zahrnuji Národní knihovnu České republiky, jako hlavní a největší knihovnickou instituci v České republice, následně Městskou knihovnu Praha, která má rovněž jeden z největších fondů a zároveň se nachází v Praze, historickém i současném správním centru České republiky. Stejně tak na základě velikosti a významnosti, primárně dle knihovnického zákona, zahrnuji Moravskou zemskou knihovnu a Vědeckou knihovnu v Olomouci. Na základě specializace se zaměřuji na knihovnu Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Pro účel zjištění míry jedinečnosti fondu v NPMK, který má fungovat jako fond konzervační, jsem vytvořil seznam a následně tabulku pro zjištěné výsledky s vybranými výročními zprávami z fondu NPMK.

Knihovna pedagogické fakulty Univerzity Karlovy se zaměřením nejvíc podobá NPMK. Tato knihovna je částí celku Knihovny Univerzity Karlovy, využívá společný knihovní systém. Díky propojení všech knihoven fakult skrz systém UKAŽ je možné jedním dotazem prohledat všechny fondy Univerzity. Samozřejmě je dostupná možnost se zaměřit s vyhledávaným dotazem pouze na fond jednotlivé fakultní knihovny. (Ústřední knihovna Univerzity Karlovy, 2021)

5.4 Kontrolní seznam

Jedná se o [seznam](#) vybraného vzorku knihovních jednotek z fondu výročních zpráv NPMK, který porovnám s fondy vybraných knihoven v ČR a výsledek budu interpretovat v závěru praktické části a celé práce.

Výsledkem porovnání s kontrolním seznamem může být buď úplná shoda, tedy hledaný dokument ze seznamu se nachází v dané knihovně v hledaném ročníku, nebo částečná shoda, tedy že daná knihovna má výroční zprávy instituce ze seznamu, ale nemá přímo hledaný ročník. Třetí možností je nulová shoda, tedy že knihovna nemá hledanou výroční zprávu dané instituce ani její jiný ročník.

5.4.1 Výběr vzorku pro kontrolní seznam

Velikost vzorku [kontrolního seznamu](#) byla vybrána s ohledem na podobný retrospektivní výzkum provedený v Archivním a depozitním středisku Univerzity Karlovy v Lešetících. (Cvačka, 2016) V této bakalářské práci bylo z fondu o velikosti 42 850 jednotek vybrán vzorek 240 jednotek, odpovídající zaokrouhleně 0,5% velikosti fondu. S velikostí vzorku 0,5 % z 14 703 jednotek vychází, po zaokrouhlení na celé desítky, počet 70 jednotek.

Samotný výběr jsem realizoval ručně z elektronického katalogu na základě tří kritérií, které jsem si předem stanovil. Tato kritéria byla zvolena za účelem profilování kontrolního seznamu, tak aby obsahoval různorodé unikátní dokumenty, reflektující podobu fondu.

Prvním faktorem byl výběr s ohledem na časové rozvrstvení. Vybral jsem zprávy z období od roku 1811, tedy nejstarší výroční zprávy ve fondu, až rok 1959. Rok 1959 je hraniční, kdy knihovna přijímala výroční zprávy na základě povinného výtisku a budovala tedy fond cíleně a kontinuálně. Následné roky se jedná již o doplňování nepravidelné.

Druhým faktorem bylo zastoupení zpráv i v jiných jazycích, které se na území Československa, Rakousko-Uherska, potažmo Rakouského císařství užívaly. V kontrolním seznamu jsou zprávy i v němčině, ruštině, slovenštině, maďarštině a angličtině.

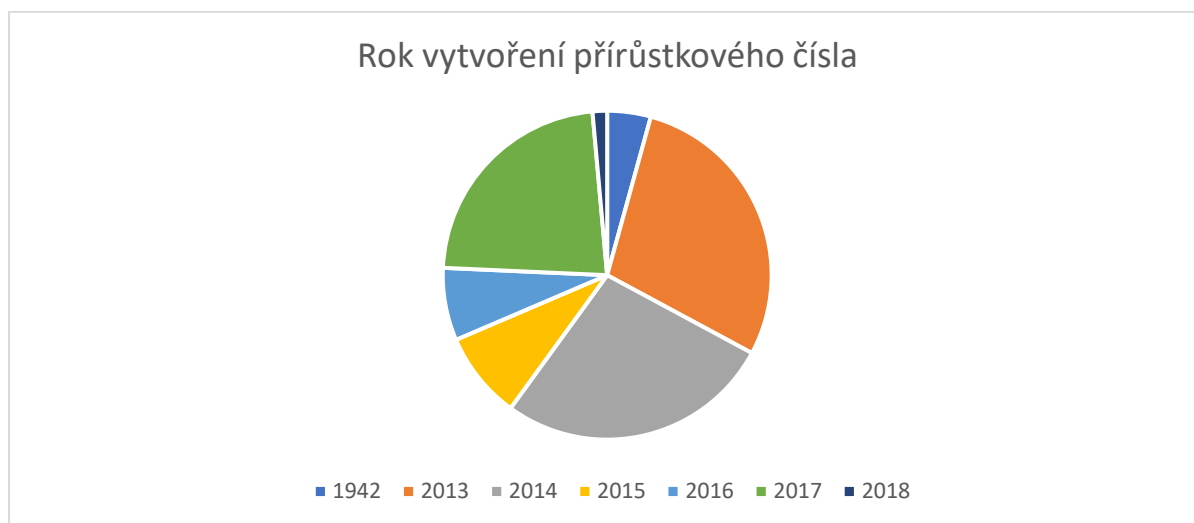
Třetím faktorem byla různorodost geografického pokrytí. Zvolil jsem zprávy institucí z různých měst, tak aby se pokryla co největší část území státu v daném časovém období.

5.4.2 Přírůstky dokumentů v kontrolním seznamu

V rámci výběru dokumentů do [kontrolního seznamu](#) jsem provedl i průzkum přírůstkových seznamů knihovny NPMK. Účelem bylo zjistit rok a způsob, kterým knihovna tyto dokumenty nabyła.

Při průzkumu jsem zjistil, že valná většina dokumentů z kontrolního seznamu má přírůstková čísla přidělená až v letech 2013 až 2018, až na tři výjimky s [přírůstkovými čísly](#) z roku 1942. V rámci přírůstkových knih nebylo uvedeno, jakým způsobem knihovna tyto dokumenty nabyła. Z toho důvodu jsem se obrátil na zaměstnance knihovny, který tento fakt zdůvodnil tím, že při revizi fondu výročních zpráv zjistili, že velká část dokumentů nemá přiřazena přírůstková čísla, a proto jim byla v průběhu let 2013 až 2018 čísla nově přiřazována.

Co se týče způsobu nabytí, tak se dle slov zaměstnankyně knihovny většina výročních zpráv do fondu knihovny dostala na základě povinného výtisku, který ze zákona knihovna v minulém století měla, či formou daru z fondu jiných knihoven, které tyto dokumenty vyřazovaly.

5.4.3 Výběr knihoven pro porovnání fondů s kontrolním seznamem

U výběru knihoven pro porovnání s kontrolním seznamem jsem se rozhodl použít několik kritérií. Na základě každého kritéria jsem zvolil určitý počet knihoven, není to tak, že by všechny musely splňovat všechna kritéria. Prvním je velikost fondu, následně vědecké zaměření, geografické pokrytí a příslušnost k univerzitě.

Na základě prvního kritéria jsem zvolil Národní knihovnu České republiky a Moravskou zemskou knihovnu v Brně. Národní knihovna jako vrcholný orgán knihovnické soustavy u nás, má také největší knihovní fond v České republice, který podle dat z roku 2021 čítá 7 574 006 knihovních jednotek. (Výroční zpráva Národní knihovny České republiky, 2022) Co se týká druhé jmenované knihovny, tak její fond obsahuje, podle dat z roku 2021, 4 348 551 knihovních jednotek. (Výroční zpráva Moravské zemské knihovny v Brně, 2022)

Na základě kritéria vědeckého zaměření a geografického pokrytí jsem vybral Jihočeskou vědeckou knihovnu v Českých Budějicích, Studijní a vědeckou knihovna v Hradci Králové, Krajskou knihovnu v Karlových Varech, Středočeskou vědeckou knihovnu v Kladně, Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci, Vědeckou knihovnu v Olomouci, Krajskou knihovnu v Pardubicích, Studijní a vědeckou knihovnu Plzeňského kraje, Severočeskou vědeckou knihovnu v Ústí nad Labem, Krajskou knihovnu F. Bartoše ve Zlíně, Městskou knihovnu v Praze a Knihovnu Akademie věd České Republiky. Velikosti fondů těchto knihoven jsem uvedl v [příloze](#).

Na základě příslušnosti k univerzitám jsem vybral knihovny dvou největších vysokých škol v České republice, a to Knihovnu Masarykovy univerzity v Brně, s fondem o 1 600 000 knihovních jednotkách, a knihovny Karlovy univerzity vyhledáváním v prostředí UKAŽ.

Pro porovnání Národní pedagogická knihovna provozuje fond o celkové velikosti 522 104 knihovních jednotek. (Národní pedagogická knihovna a muzeum J. A. Komenského, 2021)

5.4.4 Průběh porovnávání a výsledky kontrolního seznamu

Pro porovnávání [kontrolního seznamu](#) s fondy vybraných [knihoven](#) jsem využil simultánně Souborný katalog České republiky a jednotlivé katalogy osmnácti vybraných knihoven. Vzhledem k nejednotnosti zápisu jednotlivých dokumentů v rámci knihovních katalogů jednotlivých institucí, jsem vyhledávaný dotaz alteroval, abych maximalizoval šanci nalézt hledaný dokument, pokud se v katalogu nachází. Jednalo se o situace, kdy se na začátku názvu nacházela pořadová číslovka např. *Devátá roční zpráva praemonstratského a městského realného a vyššího gymnasia v Německém Brodě*, kdy jsem kromě vyhledávání v této podobě využil i vyhledávání v podobě *roční zpráva praemonstratského a městského realného a vyššího gymnasia v Německém Brodě*. Tato alterace opakovaně přinášela shody a po následném hledání byl v dotazovaném katalogu dohledán odpovídající dokument.

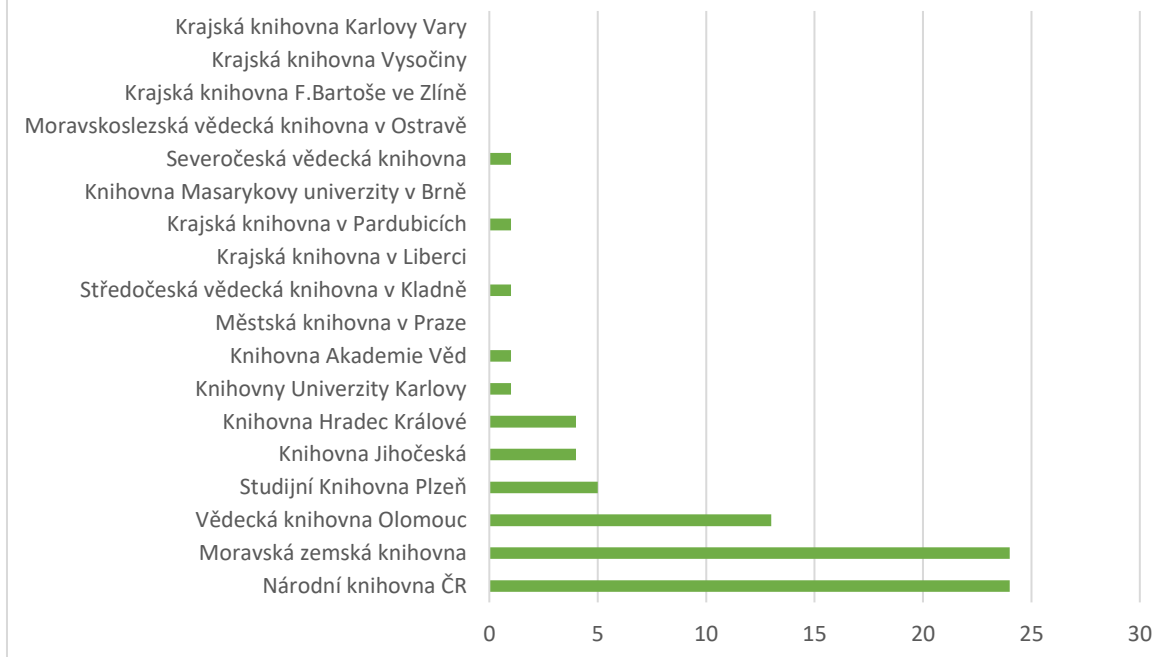
Další alterace spočívala v odebrání specificky hledaného roku v případě dotazu *Výroční zpráva státního ženského ústavu učitelského v Plzni za školní rok 1938-39*, kdy tento dotaz hledaný dokument našel jen ve fondu NPMK, ale po alteraci na dotaz *Výroční zpráva státního ženského ústavu učitelského v Plzni*, již našel knihovní záznam i v Moravské zemské knihovně, který obsahoval více ročníků, mezi nimiž byl i ročník 1938-39 mnou hledaný.

Co se týče samotných výsledků, tak jsem v oddělené [tabulce](#) zaznamenával shody s kontrolním seznamem, neshody a zároveň i částečné shody. Částečnou shodou je myšlena situace, kdy má knihovna výroční zprávy dané instituce, ale nemá přímo mnou hledaný ročník. V následujících odstavcích odprezentuji celkové výsledky vůči kontrolnímu seznamu a blíže přiblížím instituce s největší shodou úplnou i částečnou.

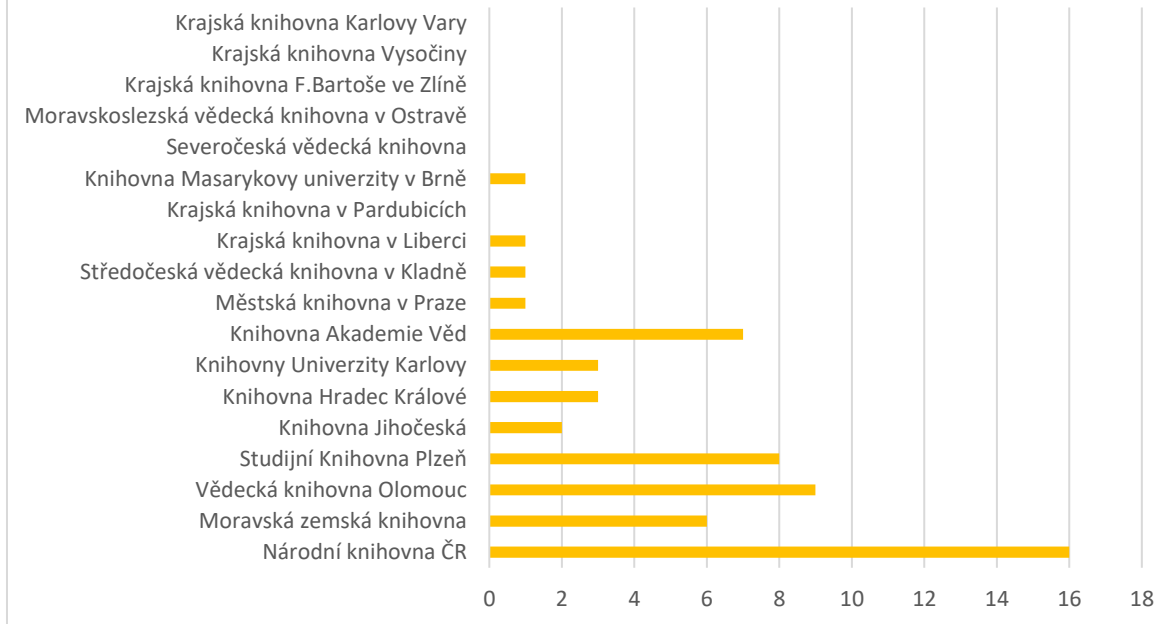
Jak již bylo řečeno, kontrolní seznam jsem porovnával s osmnácti různými knihovnami, které byly vybrány na základě velikosti fondu, geografického pokrytí, vědecké činnosti a příslušnosti k univerzitám.

V rámci výzkumu nedošlo ani v jednom případě ke sto procentní shodě kontrolního seznamu a fondu dané knihovny, nejvyšší míra shody úplné i částečné byla 34.28 % a 22.8 % v případě Národní knihovny následuje Moravská zemská knihovna v Brně s úplnou shodou 34.28 % a částečnou shodou 8.57 %.

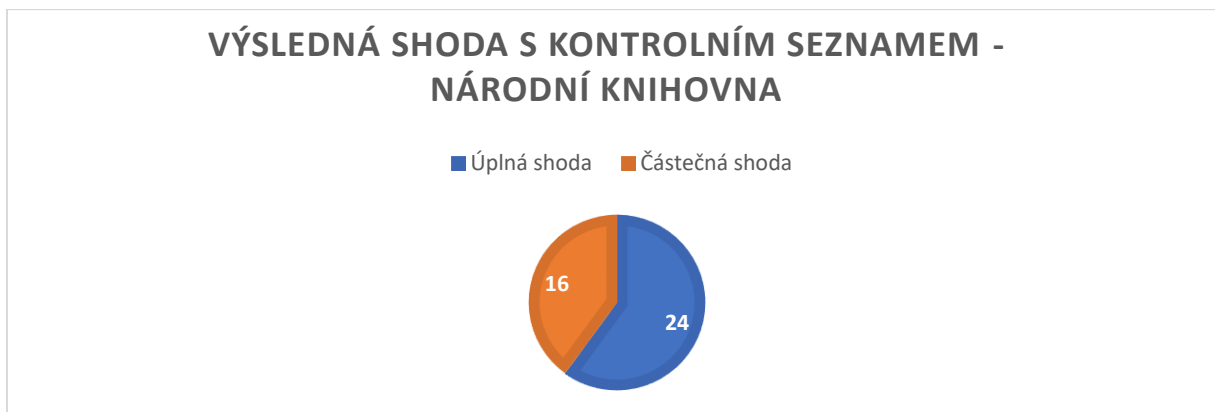
Míra úplné shody s kontrolním seznamem

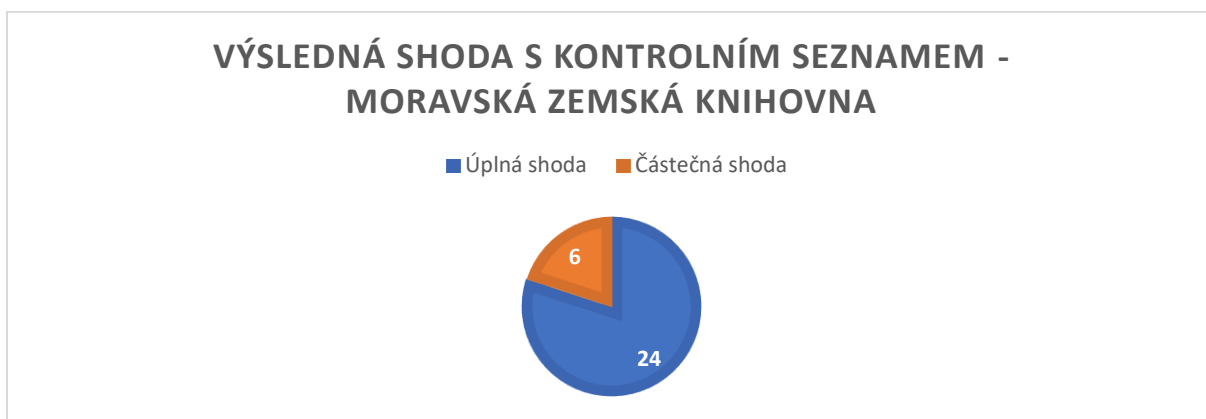
Míra částečné shody s kontrolním seznamem

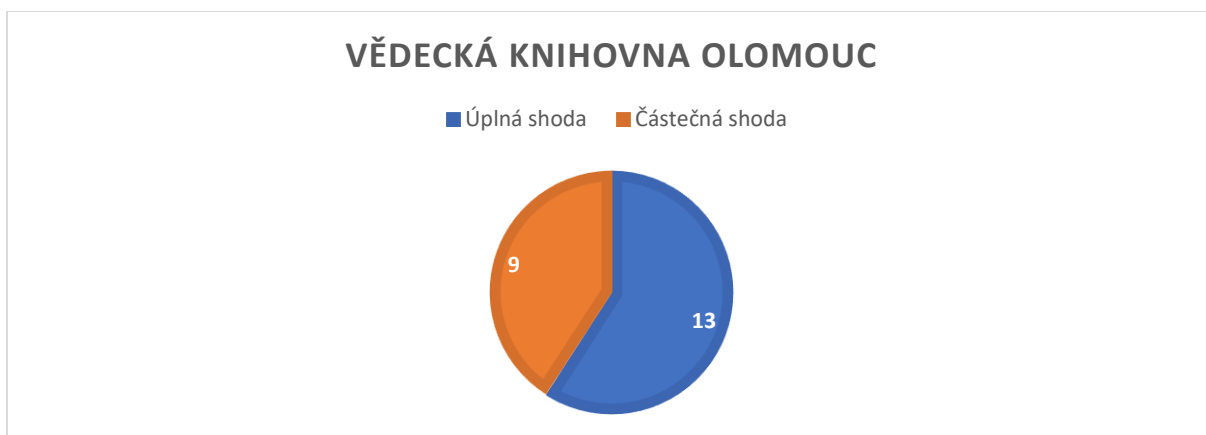
Největší míry [shody](#) dosáhl fond Národní knihovny s 24 shodnými dokumenty a 16 částečně shodnými dokumenty. V tomto případě se 30 dokumentů z checklistu ve fondu knihovny nenachází. Poměr shodných dokumentů převažuje na stranu úplné shody. V rámci Národní knihovny bylo také 5 dokumentů digitalizováno a zpřístupněno pro uživatele.

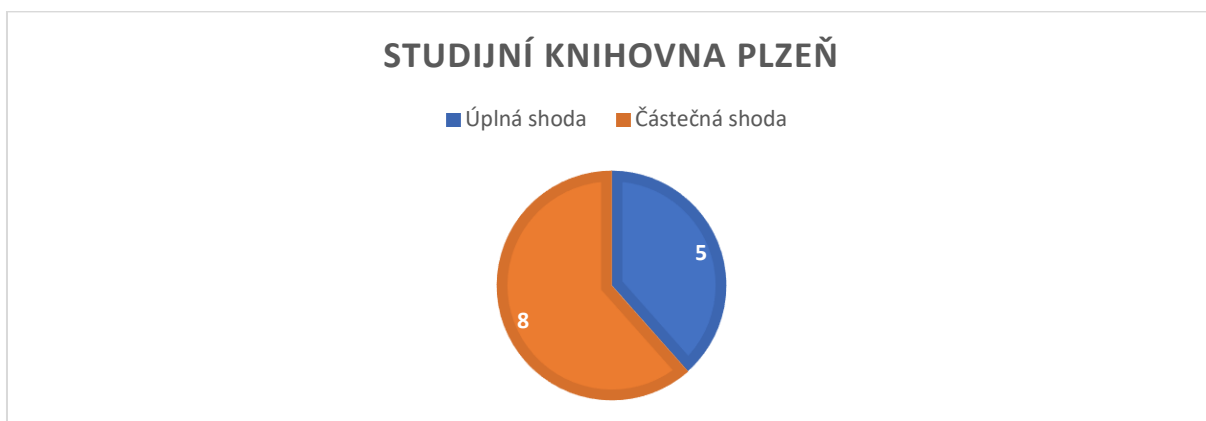
Moravská zemská knihovna s druhou největší mírou [shody](#), má ve fondu 24 dokumentů s úplnou shodou, 6 dokumentů s částečnou shodou a 40 dokumentů s žádnou shodou. U dvou záznamů s částečnou shodou byl odkaz na digitalizát v Národní knihovně ČR.

Za Moravskou zemskou knihovnou pokračuje Vědecká knihovna Olomouc, jejíž fond se plně [shodoval](#) s kontrolním seznamem v 13 případech, v 9 případech se shodoval částečně a u 48 dokumentů nenastala s fondem shoda.

Čtvrtá nejvyšší [shoda](#) byla s fondem Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje, kdy její fond v 5 případech plně odpovídal kontrolnímu seznamu, v 8 případech odpovídal částečně a u 57 dokumentů nebyla shoda.

Fond Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích se s kontrolním seznamem [shodoval](#) úplně ve 4 případech, ve 2 případech měl shodu částečnou a ve zbylých 64 se neshodoval. Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové a její fond měl s kontrolním seznamem [shodu](#) ve 4 případech úplnou, 3 případech částečnou a v 63 případech ke shodě nedošlo. Knihovny Univerzity Karlovy, u kterých jsem k vyhledávání využil systém UKAŽ, měli úplnou [shodu](#) v jednom případě a ve 3 případech měli shodu částečnou. U zbylých 66 dokumentů nenastala shoda. Ve fondu knihoven Akademie Věd se nachází jeden dokument s plnou [shodou](#) a 7 dokumentů se shodou částečnou, zbylých 62 dokumentů se ve fondech nenachází. Středočeská vědecká knihovna v Kladně má ve svém fondu 1 položku s úplnou a 1 položku s částečnou [shodou](#).

Ve fondech Městské knihovny Praha se nachází 1 dokument z kontrolního seznamu, a to pouze s částečnou [shodou](#). Krajská knihovna v Liberci i Knihovna Masarykovy univerzity v Brně mají ve svých fondech po 1 dokumentu s částečnou [shodou](#). Krajská knihovna v Pardubicích a Severočeská vědecká knihovna mají každá ve fondu 1 dokument s úplnou [shodou](#). Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Krajská knihovna F. Bartoše ve Zlíně, Krajská knihovna Vysočiny a Krajská knihovna Karlovy Vary nemají žádný dokument z kontrolního seznamu ve svých [fondech](#).

5.4.5 Zhodnocení výsledků kontrolního seznamu.

Po předešlé kapitole, kde jsem uvedl jednotlivé poměry u každé knihovny, zhodnotím výsledky slovně z mého pohledu i do jaké míry naplnily mé předpoklady.

Ve výsledku jsem překvapen počtem shod a u kterých institucí nastaly. Před samotným výzkumem jsem očekával, že čistě z pragmatického hlediska velikosti fondu a účelu knihovny, největší shodu s fondem Národní knihovny ČR. Sice opravdu největší úroveň shody s kontrolním seznamem má, tak jsem očekával, že tato míra bude mezi 40 až 50 %, proto jsem překvapen, že dosáhla pouze 34.28 %. Samozřejmě jsem sledoval i úroveň částečné shody, ale v tomto případě jsem opravdu očekával vyšší čísla u shody úplné. Přes tato očekávání, ale fond Národní knihovny neměl úplnou či částečnou shodu s 30 dokumenty, tedy 42.85 % kontrolního seznamu. V porovnání s ostatními knihovnami, které jsem do výzkumu zahrnul, se jedná o výrazně vyšší míru shody, která se mi, jak jsem již zmínil, zdá logická a očekávatelná. Přes násobně menší fondu ale fond NPMK v tomto případě ukazuje vysokou míru unikátnosti.

Moravská zemská knihovna v Brně po Národní knihovně vykazuje druhou největší úroveň shody, kdy úplnou shodu fond knihovny vykázal ve stejném, počtu dokumentů jako fond Národní knihovny. Jiná byla míra částečné shody, kde kritérium splnilo 6 dokumentů, tím pádem částečná shoda s 8,57 % kontrolního seznamu. Od Moravské zemské knihovny jsem očekával shodu menší než od Národní knihovny, zhruba kolem 30 %, vzhledem k tomu, že je o něco menší než knihovna Národní, ale přesto má velmi obsáhlý fond. V tomto případě jsem tedy fond lehce podcenil, protože nakonec dosáhl téměř 35 % shody. V tomto případě je pro mě překvapující že úroveň úplné shody s kontrolním seznamem je na totožné úrovni jako u Národní knihovny. Přes to, celkem očekávatelně, zaostává fondu Moravské zemské knihovny v počtu dokumentů s částečnou shodou a ve výsledku se, jakkoliv neshoduje 57,14 %, tedy 40 dokumenty, kontrolního seznamu.

Vědecká knihovna Olomouc, jejíž fond je zhruba poloviční oproti Moravské zemské knihovně a třetinový proti Národní knihovně měla úplnou shodu v 18.57 % dokumentů a u dalších 12.85 % měla shodu částečnou. U této knihovny jsem stále očekával určitou shodu, která se bude pohybovat mezi 10 až 20 %. Z tohoto hlediska tedy míra úplné a částečné shody dosáhla zhruba čísla, které jsem před provedením výzkumu očekával. Zajímavé je že, i přes menší fond, než má Moravská zemská knihovna, fond Olomoucké knihovny neměl shodu s 48 dokumenty, což je jen o 8 více než u zmíněné Brněnské knihovny.

Studijní a vědecká knihovna Plzeň měla úplnou shodu 7.14 % a s dalšími 11.42 % měla shodu částečnou. Tyto výsledky se pohybují v rozmezí, které jsem stanovil podobně jako u Vědecké knihovny Olomouc, vzhledem k tomu že obě instituce mají podobně velký fond i podobné zaměření.

U Studijní a vědecké knihovny Hradce Králové jsem očekával výsledek kolem 10 až 15 % celkové shody, takže výsledky 5.71 % úplné shody a 4.28 % částečné shody odpovídají tomu rozmezí, ale pouze velice těsně. Vzhledem k tomu, že má fond knihovny o zhruba 500 000 méně jednotek, než fond vědecké knihovny v Plzni jsem čekal procentuální výsledek lehce vyšší.

Velmi podobná absolutní čísla má fond Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích, 5.71 % úplné shody a 2.85 % částečné shody, v úrovni shody s kontrolním seznamem. V tomto případě se ale dostává pod hranici 10 %, u které jsem čekal, že na ni dosáhne. Velikost fondu Jihočeské knihovny a knihovny v Hradci Králové je téměř totožná.

Fondy knihoven Akademie věd, kde úplná shoda dosáhla pouze 1.42 % a částečná 10 %, přesáhnul hranici 10 %, což jsem očekával. Významně se na tomto výsledku podílel fond Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd České republiky.

U fondů Univerzity Karlovy jsem shodu neočekával téměř žádnou vzhledem k tomu, že nevidím důvody, proč by univerzitní knihovny měly ve fondu tento typ dokumentů. Tím pádem mě překvapilo, že v rámci kontrolního seznamu byla 1 úplná shoda a 3 shody částečné.

Stejný předpoklad, jako u knihoven Karlovy univerzity, jsem měl i u knihovny Masarykovy univerzity v Brně. V tomto případě se ve fondu univerzitní knihovny nachází jeden částečně shodný dokument.

Co se týče zbylých krajských knihoven, očekával jsem, že by mohly mít jeden či dva dokumenty ze seznamu, vzhledem k tomu, že jejich tvůrcem je škola z daného kraje. Stejně jsem ale počítal s pravděpodobnou variantou, že takový typ dokumentů si nutně knihovny nebudou držet a například ho nabídnou NPMK nebo Národní knihovně. Tento případ se týká Městské knihovny Praha, která velkou část, dle jejich určení a poslání, nepotřebného fondu nabídla jiným knihovnám. Takto se některé jejich výroční zprávy dostaly do fondu NMPK. V rámci kontrolního seznamu, měla Městská knihovna v Praze pouze jeden částečně shodný dokument.

Krajské knihovny v Pardubicích a v Liberci odpovídají tomuto předpokladu a každá mají ve fondu po jednom dokumentu. V případě pardubické se jedná o dokument plně shodný a u liberecké o částečně shodný.

Krajské knihovny ve Zlíně, Karlových Varech a na Vysočině nemají ve fondu ani jeden z hledaných dokumentů, přestože například výroční zpráva z Chebu na seznamu je. Unikátnost fondu v tomto případě ukazuje i možný vhléd do určitého regionu, který by nebyl možný v daném místě.

U Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě mě překvapuje nulová shoda, protože jsem při její velikosti očekával v počtu někde mezi krajskými knihovnami a knihovnou Plzeňskou.

5.5 Výsledky metody aplikace standardů pro zjištění korelace fondu s posláním knihovny

Co se týče smyslu existence fondu výročních zpráv v rámci hlavního fondu NPMK, tak věřím, že výsledky kontrolního seznamu potvrdily, že tento fond má v knihovně své místo. Přesto, že se část fondu i nad rámec kontrolního seznamu, který není schopný plně pokrýt celý fond, bude nacházet i v jiných fondech, tak reprezentativní vzorek ukazuje, že se jedná jen o menší procento a žádný fond, i přes fakt, že může mít několikanásobně více knihovních jednotek, nepokrývá takový rozsah dokumentů z daného odvětví jako specializovaný fond NPMK.

V rámci posouzení, zda se fond výročních zpráv shoduje s posláním knihovny, se můžeme podívat i na zřizovatele NPMK, jímž je MŠMT. Jako instituce, která je v rámci svého zaměření na oblast školství a pedagogiky na našem území jedinečná a náleží do gesce MŠMT, by rozhodně měla udržovat fond výročních zpráv, které podávají historický pohled o podobě jednotlivých školských institucí. Tento specializovaný fond je unikátním zdrojem informací, který z historicky konzervačního hlediska doplňuje oblast působnosti MŠMT, jako hlavní státní orgán pro oblast školství a pedagogiky.

Vzhledem k tomu, že v dané specializaci se nenachází další podobná knihovna jako NPMK a její přímé napojení na MŠMT, které je jejím zřizovatelem, určuje knihovna jako, do určité míry, konzervační instituci pro stav Českého, dříve Československého a Rakouského školství.

Zarážející je fakt, že fondu se nedostává žádná propagace v rámci webových stránek knihovny, fond sice tvoří pouze cca 2.5 % z celého fondu knihovny, ale jedná se v rámci Českého území o unikát. Pro badatele a historiky se může jednat o bohatý zdroj informací z jednotlivých období a regionů. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Dle mnou stanovených kritérií fond naplňuje poslání a směřování knihovny, které si knihovna stanovila a jeho existence má do budoucna své opodstatnění.

5.6 Výsledky metody studie užívaného pro hodnocení cirkulace fondu na základě statistiky o výpůjčkách

Jak jsem psal výše, tak nejsou k dispozici přesné statistiky za každý rok od zapsání výročních zpráv do elektronického systému knihovny v roce 2016. Ale pro zopakování. Od roku 2016 provedlo 137 uživatelů celkem 2674 výpůjček. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Na základě průměru vychází, že každý rok uživatelé provedli kolem 445 výpůjček. Na první pohled se nejedná o příliš vysoké číslo, vzhledem k tomu, že v průměru za poslední tři roky knihovna provede kolem 40 000 výpůjček pro zhruba 4500 uživatelů ročně. (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022)

Z pohledu na pravidlo 80:20, o kterém se dnes mluví spíš jako 80:5, (Johnson, 2018) odpovídá, že kolem 7,74 % fondu tvoří 100 % ročních výpůjček. U fondu výročních zpráv, pokud přistoupíme na průměrnou míru výpůjčky 445 za rok, se jedná o 3 % fondu. Cirkulace je tedy o něco nižší, ale musí se vzít v potaz vysoká specializovanost fondu a jeho téměř neexistující propagace. Tento počet výpůjček se z mého pohledu zdá ve výsledku relativně vysoký vzhledem k tomu, jaké má předpoklady. Reflexe splnění bodů dle standardu pro dobrý knihovní fond.

5.7 Reflexe splnění bodů dle standardu pro dobrý knihovní fond

Body, které jsem určil relevantní pro fond specializované knihovny, jsou:

- a) Reflexe aktuálních požadavků uživatelů
- b) Reflexe rozdílných národnostních a cizojazyčných skupin v podobě vícejazyčnosti dokumentů
- c) Pravidelná revize
- d) Každoroční statistiky o využívání fondu

Co se týče prvního bodu, tak neprobíhá žádná zpětná vazba zaměřená na uživatele fondu výročních zpráv. Viditelná souvislost s téměř neexistující propagací daného fondu dále prohlubuje možnost, že jeho využívanost minimálně nebude růst a bude pravděpodobně klesat. Tyto domněnky se mohou potvrdit či vyvrátit pouze po aktivním sledování vývoje cirkulace fondu.

Dle bodu b by se ve fondu měly vyskytovat vícejazyčné dokumenty pro uspokojení cizojazyčných uživatelů. Vzhledem k tomu, že je tento bod primárně určen pro městské knihovny, tak se z logiky věci vztahuje spíše k beletrii. V našem případě specializovaného

fondu výročních zpráv však tento požadavek může stejně dobře fungovat s pouhou změnou vnitřního účelu. Předpokládaným uživatelem fondu výročních zpráv NPMK je specialista, akademického zaměření s cílem bádání, či pedagogický specialista sledující stav jednotlivé instituce či roku v českém školství. Tito uživatelé mohou mít požadavek cizojazyčného dokumentu na našem území v návaznosti na určité časové období, jako je Rakousko-Uhersko či období První republiky. Stejně tak mohou chtít sledovat geografickou oblast v podobě německy mluvícího pohraničí, Slovenska či Podkarpatské Rusi.

V tomto ohledu fond výročních zpráv potřebu pokrývá, protože kromě dokumentů v českém jazyce nabízí dokumenty taky v angličtině, němčině, slovenštině, francouzštině, ruštině, polštině, maďarštině, italštině a bulharštině.

Co se týká pravidelné revize, tak naposledy v rámci fondu výročních zpráv proběhla v roce 2020. Každý rok v NPMK probíhá několik revizí souběžně s výhledovým plánem i do budoucna. Mohu tedy konstatovat, že v rámci revize vykazuje NPMK kontinuální a perspektivní práci.

Co se týká posledního bodu ohledně pravidelné statistiky využívanosti fondu, tak dle slov systémové knihovnice, knihovní systém Verbis sice umožňuje jakousi formu statistiky o půjčovnosti fondu, ale jeho výsledky nejsou příliš přesné a nejedná se o funkci jasně definovanou a snadno využitelnou. V případě, že knihovna chce takovou statistiku znát, musí správce sítě data extrahovat přímo ze systému. Neexistuje tedy jednoduchá forma, jak by si takovou statistiku mohlo například vést oddělení služeb knihovny NPMK. Z toho vyplývá, že se žádná podobná statistika v knihovně NPMK nevede a knihovníci tedy nemají oficiální přehled o využívanosti fondu výročních zpráv.

6 Závěr

Primárním cílem této analýzy bylo vytvořit rámcový přehled o podobě a fungování fondu výročních zpráv v rámci NPMK, rámcově zjistit, zda se jedná o fond unikátní v porovnání s fondy jiných českých knihoven a zhodnotit, zda fond odpovídá poslání a směřování NPMK.

V práci jsem provedl průzkum statistik knihovny o cirkulaci a revizi fondu výročních zpráv, ke kterému jsem připojil i průzkum fyzické podoby fondu v rámci knihovny, tedy způsob uskladnění a řazení ve skladu. Následně jsem provedl také simulovaný průzkum elektronického katalogu z pohledu uživatele. V rámci textu práce kladně hodnotím právě fyzickou podobu, která nedávno prošla pozitivní změnou v podobě restaurace a změny v prostředcích skladování. Spíše negativně hodnotím způsob, jakým funguje fond v elektronickém katalogu a na internetových stránkách. V katalogu jsou znát velké mezery v katalogizaci a řazení v rámci katalogu. Pro uživatele může být obtížné některé dokumenty najít, odlišit od sebe či správně určit instituci, která je vydala. Stejně negativně musím hodnotit prezentaci fondu v rámci internetových stránek, protože de facto neexistuje. Z tohoto pohledu je dle mého názoru vidět, že fondu se nárazově dostává pozornosti, ale není zde znát ucelený a jasně stanovený dlouhodobý plán. Na tuto kritiku samozřejmě existují protiargumenty, jako jsou nedostatečné financování, příliš malá velikost fondu v porovnání se zbytkem knihovny, málo personálu, primární potřeba pozornosti jinde a další validní argumenty.

Zvolil jsem specifický primárně kvalitativní přístup k analýze knihovního fondu, jehož výsledky vypovídají o unikátnosti fondu napříč českými knihovnami. Kontrolní seznam dle mého názoru splnil svůj účel a poskytl rámcovou představu, do jaké míry se ostatní fondy s analyzovaným fondem překrývají. Z výsledků, tedy mohu konstatovat, že fond výročních zpráv je skutečně ve své velikosti a pokrytím unikátním fondem.

Věřím, že jsem potvrdil, že existence a údržba fondu výročních zpráv je v souladu s posláním a směřováním NPMK i s posláním zřizovatele knihovny, kterým je MŠMT. Fond podává unikátní ucelenou zprávu o tom, jak vypadaly a jak v průběhu času vypadaly různé vzdělávací instituce na území České republiky. Tento unikátní fond rozhodně může nabídnout specifický obrázek o českém školství, a navíc tak dělá v bezkonkurenční ucelené formě, kterou žádná jiná knihovna v České republice nenabízí.

7 Zdroje

1. BUKOVSKÁ, Radka. *Vývoj školské správy na našem území*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Právnická fakulta Masarykovy Univerzity.
2. ŠIMÁNĚ, Michal. Školství v Československé republice. ŠIMÁNĚ, Michal. České menšinové školství v Československé republice: ke každodennosti obecných škol v politickém okrese Ústí nad Labem. Vydání první: Masarykova Univerzita, 2019, s. 57-69. ISBN 978-80-210-9410-9.
3. ČESKO. Zákon ze dne 13. července 1922, jímž se mění a doplňují zákony o školách obecných a občanských. In: Sbíрка zákonů a nařízení státu československého. ročník 1922, částka 80.
4. ČESKO. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky. ročník 2004, částka 190.
5. ČESKO. Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: Sbíрка zákonů České republiky. ročník 1998, částka 39.
6. Kapitoly o školství, o ministerstvu a o jeho představitelích: Období let 1848-2001. Praha : Pedagogické muzeum, 2002. ISBN 80-901461-9-8.
7. ČESKO. Zákon č. 29 o soustavě základních a středních škol (školský zákon) ze dne 1.října 1984. In: Sbíрка zákonů Československé socialistické republiky. částka 5.
8. UKAŽ. Ústřední knihovna Univerzity Karlovy [online]. 2022 [cit. 2022-10-14]. Dostupné z: <https://knihovna.cuni.cz/rozcestnik/ukaz/>
9. JOHNSON, Peggy. Fundamentals of Collection Development and Management [online]. Fourth edition. Chicago: American Library Association, 2018 [cit. 2022-10-20]. ISBN 9780838916414. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=1856983&lang=cs&site=ehost-live>
10. RICHTER, Vít. Benchmarking knihoven: jak porovnávat výkony knihoven. Knižnica [online]. 2013, 2013(3) [cit. 2022-10-23]. ISSN 1336-0965. Dostupné z: https://www.snk.sk/images/snk/casopis_kniznica/2013/marec/03.pdf
11. Projekt "Benchmarking knihoven." Informace pro knihovny [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2022 [cit. 2022-10-23]. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/mereni-vykonu-a-kvality-v-knihovnach-1/Benchmarking.htm>
12. Výroční zpráva 2021. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2022. ISBN 978-80-7051-318-7.

13. Výroční zpráva 2021. Praha: Národní knihovna České republiky, 2022. ISBN 978-80-7050-758-2.
14. Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích [online]. České Budějovice: Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, 2022 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: https://www.cbvk.cz/zakladni_dokumenty.html
15. Výroční zprávy. Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové [online]. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 2022 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.svkhk.cz/O-knihovne/Vyrocni-zpravy.aspx>
16. Výroční zpráva 2021 [online]. Karlovy Vary: Krajská knihovna Karlovy Vary, 2022 [cit. 2022-11-08]. ISBN 978-80-88160-13-7. Dostupné z: <https://www.knihovnakv.cz/o-nas/vyrocni-zpravy-p34.htm>
17. Dokumenty. In: Středočeská vědecká knihovna v Kladně [online]. Kladno: Středočeská vědecká knihovna v Kladně, 2022 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://svkkl.cz/pro-knihovny/dokumenty>
18. Zpráva o činnosti Krajské vědecké knihovny v Liberci, příspěvkové organizace za rok 2021 [online]. Liberec: Krajská vědecká knihovna v Liberci, 2022 [cit. 2022-11-08]. ISBN 978-80-85874-98-3. Dostupné z: <https://www.kvkli.cz/o-nas/o-knihovne/vyrocni-zpravy>
19. Výroční zpráva Vědecké knihovny v Olomouci za rok 2021 [online]. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci, 2022 [cit. 2022-11-08]. ISBN 978-80-7053-334-5. Dostupné z: <https://www.vkol.cz/vyrocni-zpravy-vkol>
20. Výroční zpráva Krajské knihovny v Pardubicích 2021 [online]. Pardubice: Krajská knihovna v Pardubicích, 2022 [cit. 2022-11-08]. ISBN 978-80-86934-90-7. Dostupné z: <https://kkpce.cz/cs/publikace/vyrocni-zpravy/vyrocni-zprava-krajske-knihovny-v-pardubicich-2021/>
21. Dokumenty. Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje [online]. Plzeň: Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, 2022 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://svkpk.cz/o-knihovne/dokumenty/>
22. Výroční zpráva SVK v Ústí nad Labem za rok 2021 [online]. Ústí nad Labem: Severočeská vědecká knihovna v Ústí n. L, 2022 [cit. 2022-11-08]. ISBN 978-80-7055-279-7. Dostupné z: <https://www.svkul.cz/o-knihovne/dokumenty/vyrocni-zpravy/>

23. Výroční zpráva Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, příspěvkové organizace, za rok 2021 [online]. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně [cit. 2022-11-08]. ISBN 978-80-86886-65-7. Dostupné z: <https://www.kfbz.cz/vyrocní-zpravy>
24. Čísla. Městská knihovna v Praze [online]. Praha: Městská knihovna v Praze, 2022 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.mlp.cz/cz/o-knihovne/cisla-dokumenty-povinne-informace/knihovna-v-cislech/>
25. Knihovna AV ČR, v. v. i. Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2021 [online]. Praha: Knihovna AV ČR, 2022 [cit. 2022-11-08]. ISBN 978-80-86675-38-1. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/o-knihovne/vyrocní-zpravy-a-rozpocety/>
26. Rozbor hospodaření. Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského [online]. Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2021 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.npmk.cz/institute/dokumenty/rozbor-hospodareni>
27. STRAKA, Josef. Budování informačních fondů. Díl 1, Informační fond, profilování fondu, zjišťování informací. Praha: Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací, Institut UVTEI pro mimoškolní vzdělávání, 1980.
28. Rozbor hospodaření. Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského [online]. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022 [cit. 2022-11-14]. Dostupné z: <https://www.npmk.cz/institute/dokumenty/rozbor-hospodareni>
29. CVAČKA, Jan. Retrospektivní katalogizace v Archivním a depozitním středisku Univerzity Karlovy v Lešetích. Příbram, 2016. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Radka Římanová, Ph.D.
30. KNIEVEL, Jennifer E., Heather WICHT a Lynn Silipigni CONNAWAY. Use of Circulation Statistics and Interlibrary Loan Data in Collection Management. College & Research Libraries [online]. 2006, 67(1), 35-49 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/15771>
31. HERREN, Arentia. Transforming Library Collections and Supporting Student Learning with Collection Mapping. Serials Librarian [online]. 2021, 80(1-4), 140-146 [cit. 2023-03-24]. ISSN 0361-526X. Dostupné z: doi:10.1080/0361526X.2021.1883207
32. BUSHING, Mary C. Collection Mapping: an Evolving Tool for Better Resources and Better Access. Signum [online]. 2006, 39(3), 9-19 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://journal.fi/signum/article/view/3386>

33. JOHNSON, Qiana. Moving from Analysis to Assessment: Strategic Assessment of Library Collections. *Journal of Library Administration* [online]. 2016, 56(4), 488-498 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01930826.2016.1157425>
34. PÁNKOVÁ, Markéta. Dějiny Národního pedagogického muzea a knihovny J.A. Komenského: součást české kultury vzdělávání. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského, 2021. ISBN 978-80-86935-51-5.
35. CRAWLEY-LOW, Jill V. Collection analysis techniques used to evaluate a graduate-level toxicology collection. *Journal of the Medical Library Association* [online]. 2002, 90(3), 310-316 [cit. 2023-04-04]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC116404/>
36. SCHMIDT, Janine. Developing a Library Collection Today: Revisiting “Collection Evaluation, the Conspectus and Chimeras in Library Cooperation”. *Australian Academic & Research Libraries* [online]. 2016, 47(4), 190-195 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: doi:http://dx.doi.org/10.1080/00048623.2016.1250598
37. STEYNBERG, Susan a S. F. ROSSOUW. Testing Orr's document delivery test on biomedical journals in South Africa. *Bulletin of the Medical Library Association* [online]. 1995, 83(1), 78-84 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC226002/?page=2>
38. LIM LI MIN, Samantha a Bidy CASSELDEN. A case study of Singapore Management University Libraries: Adopting a mixed methods approach towards collection evaluation. *The Journal of Academic Librarianship* [online]. 2021, 47(3) [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: doi:https://doi.org/10.1016/j.acalib.2021.102330
39. HENRY, Elizabeth, Rachel LONGSTAFF a Doris VAN KAMPEN. Collection analysis outcomes in an academic library. *Collection Building* [online]. 2008, 27(3), 113-117 [cit. 2023-04-14]. ISSN 0160-4953. Dostupné z: doi:10.1108/01604950810886022

8 Seznam grafů

Graf 1 – Počet knihovních jednotek ve třech fondech NPMK.....	10
Graf 2 - Rok vytvoření přírůstkového čísla.....	27
Graf 3 – Míra úplné shody s kontrolním seznamem.....	31
Graf 4 – Míra částečné shody s kontrolním seznamem.....	31
Graf 5 - Výsledná shoda s kontrolním seznamem - Národní knihovna.....	32
Graf 6 - Výsledná shoda s kontrolním seznamem – Moravská zemská knihovna.....	32
Graf 7 - Výsledná shoda s kontrolním seznamem – Vědecká knihovna Olomouc.....	33
Graf 8 - Výsledná shoda s kontrolním seznamem – Studijní knihovna Plzeň.....	33

9 Seznam příloh

Příloha 1 – Kontrolní seznam

Příloha 2 – Výsledky kontrolního seznamu v procentech a počtu částečných a úplných shod

Příloha 3 – Počet částečných a úplných shod u Národní knihovny

Příloha 4 – Počet částečných a úplných shod u Moravské zemské knihovny

Příloha 5 – Počet částečných a úplných shod u Vědecké knihovny Olomouc

Příloha 6 – Počet částečných a úplných shod u Studijní knihovny Plzeň

Příloha 7 – Počet částečných a úplných shod u knihovny v Hradci Králové

Příloha 8 – Počet částečných a úplných shod u knihovny v Jihočeské knihovně

Příloha 9 – Počet částečných a úplných shod u knihoven Univerzity Karlovy

Příloha 10 – Počet částečných a úplných shod u knihovny Akademie věd

Příloha 11 – Počet částečných a úplných shod u Středočeské knihovny v Kladně

Příloha 12 – Seznam signatur podle let

Příloha 13 - Registrovaní uživatelé (čtenáři) NPMK

Příloha 14 - Návštěvníci knihovny NPMK celkem

Příloha 15 – Výpůjčky NPMK

Příloha 16 – NPMK Statistika 2021

Příloha 17 - Provedené revize fondů NPMK v r. 2021

Příloha 18 – Počet knihovních jednotek ve fondech vybraných knihoven

Příloha 19 - Seznam knihoven pro porovnání s kontrolním seznamem

10 Seznam obrázků

Obrázek 1 – katalog portaro NPMK

Obrázek 2 – vyhledávání v katalogu portaro NPMK

Obrázek 3 – pokročilé vyhledávání v katalogu portaro NPMK

Obrázek 4 – filtrace výsledků

11 Přílohy

11.1 Příloha 1 – Kontrolní seznam

1. Juventus Gymnasii Caesareo-regii Micropragensis e moribus et progressu in literis censa exeunte anno scholastico MDCCCXI
2. Juventus Caesareo-Regii Gymnasii Iglaviensis e Moribus et Progressu in Literis Censa Exeunte Anno Scholastico MDCCCXLIII
3. Programm des k.k. Gymnasiums in Brünn am des Schuljahres 1850
4. Erster Jahresbericht über das k.k. Gymnasium zu Klattau für das Studienjahr 1850-51
5. Jahresbericht des k.k. Gymnasiums zu Pisek vom Schuljahre 1850/51
6. Jahres-Bericht des kaiserlich-königlichen Ober-Gymnasiums in Eger für das Schuljahr 1852
7. Viertes Programm des k. k. Neuhauser Gymnasiums am Schlusse des Studienjahres 1854
8. Programm des evang. Gymnasiums A.C. zu Kesmark für das Schuljahr 1854-55
9. Jahresbericht über das k. k. Gymnasium zu Znaim vom Schuljahre 1855
10. Zweiter Jahresbericht der mähr. Landes-Unterrealschule in Auspitz
11. Výroční zpráva císař. krále vyššího reálného gymnasia v králov. městě Táboře za školní rok 1874
12. Výroční zpráva císař. krále gymnasia v Písku za školní rok 1876
13. Zpráva VIII. - Výroční zpráva c. k. gymnasia litomyšlského vydaná ředitelem za školní rok 1876
14. Dvanáctá výroční zpráva králov. české vyšší hospodářské a hospodářsko-průmyslové zemské školy v Táboře za školní rok 1877-78
15. Výroční zpráva obecného reálného gymnasia v Pelhřimově za školní rok 1877-8
16. Výroční zpráva Obecného vyššího gymnasia v Rychnově nad Kněžnou za školní rok 1880
17. Roční zpráva císař. krále akademického gymnasia v Praze podává ředitel ústavu JUDr. Matěj Kawka na konci školního roku 1882
18. Devátá roční zpráva praemonstratského a městského reálného a vyššího gymnasia v Německém Brodě
19. Zpráva císař. krále českého reálného a vyššího gymnasia v Kolíně za školní rok 1885
20. A Pozsonyi m. kir. állami föreálskola harmincznegyedik értésítője az 1892/93 iskolai évről fenállásának 42-dik évében
21. První výroční zpráva dívčího lycea královského města Plzně [s právem veřejnosti] za školní rok 1907-1908
22. Výroční zpráva Zemské rolnické školy v Kroměříži za školní léta 1914-15 až 1918-19
23. IX. Výroční zpráva arcibiskupského gymnasia s právem veřejnosti v Kroměříži za školní rok 1918/19 (IX. Jahresbericht des erzbischöflichen Gymnasiums mit Öffentlichkeitsrecht in Kremsier für das Schuljahr 1918/19)
24. Šestnáctá roční zpráva dívčí obchodní školy (odborného jednoročního kursu obchodního) města Kroměříže za školní rok 1918-19
25. Výroční zpráva státního reálného gymnasia v Domažlicích za školní rok 1919-20
26. První výroční zpráva českého státního reformního reálného gymnasia v Duchcově za školní rok 1919-20
27. I. výroční zpráva městské reálky v Jaroměři n. L. za školní rok 1919-20
28. Zpráva prvej slovenskej meštianskej školy na Brezovej z r. 1919-20 ročník 2.
29. XXVI. výroční zpráva Státního reálného gymnasia ve Dvoře Králové n. L. za školní rok 1919-20
30. Výroční zpráva státního gymnasia v Mladé Boleslavi za školní rok 1924-1925
31. Šestá výroční zpráva státního reformního reálného gymnasia v Břeclavi na konci školního roku 1924-1925
32. Výroční zpráva Státní odborné mlynářské školy v Břeclavi za školní rok 1924-25
33. Výroční zpráva státního gymnasia v Hradci Králové za školní rok 1924-25

34. Jahresbericht des Staats-Realgymnasiums in Freudenthal über das Schuljahr 1924-25
35. 28. výroční zpráva státního reálného gymnasia ve Vyškově za školní rok 1929-30, od zřízení ústavu třicátý prvý
36. 35. Jahres-Bericht der Deutschen Staats-Handelsakademie in Brünn
37. Výroční zpráva Veřejné městské odborné školy pro ženská povolání v Klatovech za školní rok 1929-30
38. Výroční zpráva státního ženského ústavu učitelského v Plzni za školní rok 1938-39
39. 45. výroční zpráva státního gymnasia v Praze XII. za školní rok 1938-39
40. Cinquieme Annuaire du Gymnase Réal Français de Praha et des Enseignements annexes année scolaire 1926-27
41. Zvidomlennja Ukrajins'koji reformovanoji real'noji gimnaziji v Rževnicjach pri Ukr. vis. pedagog. instytuti im. M. Dragomanova v Prazi za šk. rik 1928-29 (Výroční zpráva Ukrajinského reformního reálného gymnasia v Řevnicích při Ukrajinském vysokém pedagogickém ústavu jm. M. Drahomanova v Praze za školní rok 1928-29)
42. Otčet ruskoj reformirovannoj real'noj gimnazii v Prage za 1923-1924 učebnyj god
43. Eighth year book of the prague english grammar school
44. XVIII. výroční zpráva městské odborné školy pro ženská povolání v Kladně
45. Výroční zpráva zemské odborné školy pro ženská povolání v Boskovicích 1940-41
46. II. výroční zpráva Státního reálného gymnasia v Bílině za školní rok 1946-47
47. 2. výroční zpráva státního reálného gymnasia v Ústí nad Orlicí školní rok 1947-1948
48. 70. výroční zpráva Baarova státního reálného gymnasia v Domažlicích za školní rok 1947-48
49. V. výroční zpráva za školský rok 1949-50 pobočné triedy michalovského štátneho gymnázia v Humennom
50. Výročná zpráva vyššej sociálne zdravotnej školy v Košiciach školský rok 1949-50
51. Výročná zpráva Vyšší sociálně zdravotní školy ve Vysokém Mýtě 1949-50
52. II. výroční zpráva Gymnázia v Starej Ľubovni za školský rok 1949-50
53. VII. výroční zpráva zdravotníckej školy v Nových Zámkoch za školský rok 1951-1952
54. XXXIV. výroční zpráva vyššej hospodárskej školy - vetvy podnikovej a družstevnej v Martine zo školského roku 1952-53
55. II. ročná zpráva štát. dievč. refor. reál. gymnázia K. Kuzmányho v Baňskej Bystrici
56. XXXI. Výročná zpráva Gymnázia v Novom Meste nad Váhom za školský rok 1949-50
57. II. výroční zpráva vyššej priemyselnej školy stavebnej v Bratislave 1949-50
58. XXXI. výroční zpráva gymnázia Andreja Sládkoviča v Banskej Bystrici za školský rok 1949-1950
59. Výročná zpráva střední školy v Blatnici za školní rok 1949-50
60. II. výroční zpráva gymnázia v Dunajskej Strede za školský rok 1949-50
61. XXV. výroční zpráva Gymnázia v Kláštore pod Znievom za školský rok 1949-50
62. Výročná zpráva učiteľskej akadémie v Leviciach za školský rok 1949-1950
63. II. výroční zpráva gymnázia v Sobranciach za školský rok 1949-50
64. Výročná zpráva Gymnázia J.V. Stalina a Učiteľskej akadémie v Michalovciach za školský rok 1949-50
65. Výročná zpráva gymnázia v Trnave za školský rok 1949-1950
66. I. výroční zpráva Gymnázia v Trebišove za školský rok 1949-50
67. XIV. výroční zpráva gymnázia v Piešťanoch za školský rok 1949-50
68. XXVIII. výroční zpráva Gymnázia v Spišskej Novej Vsi za školský rok 1949-50
69. XXXII. výroční zpráva Vyššej hospodárskej školy Dukelskej v Nitre za školský rok 1951/1952
70. Výročná zpráva Jedenástročnej strednej školy v Nitre za školský rok 1958/59

11.2 Příloha 2 – Výsledky kontrolního seznamu v procentech a počtu částečných a úplných shod

Národní knihovna České republiky	34,28% (24)	22,8% (16)	42,85% (30)
Moravská zemská knihovna v Brně	34,28% (24)	8,57% (6)	57.14% (40)
Vědecká knihovna v Olomouci	18,57% (13)	12,85% (9)	68.57% (48)
Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje	7.14% (5)	11.42% (8)	81.42% (57)
Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích	5.71% (4)	2.85% (2)	91.42% (64)
Knihovna Hradec Králové	5.71% (4)	4.28% (3)	90% (63)
Knihovny Univerzity Karlovy	1.42% (1)	4.28% (3)	94.28% (66)
Knihovna Akademie Věd	1.42% (1)	10% (7)	88.57% (62)
Městská knihovna v Praze	0% (0)	1.42% (1)	98.57% (69)
Středočeská vědecká knihovna v Kladně	1.42% (1)	1.42% (1)	97.14% (68)
Krajská knihovna v Liberci	0% (0)	1.42% (1)	98.57% (69)
Krajská knihovna v Pardubicích	1.42% (1)	0% (0)	98.57% (69)
Knihovna Masarykovy univerzity v Brně	0% (0)	1.42% (1)	98.57% (69)
Severočeská vědecká knihovna	1.42% (1)	0% (0)	98.57% (69)
Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě	0% (0)	0% (0)	100% (70)
Krajská knihovna F.Bartoše ve Zlíně	0% (0)	0% (0)	100% (70)
Krajská knihovna Vysočiny	0% (0)	0% (0)	100% (70)
Krajská knihovna Karlovy Vary	0% (0)	0% (0)	100% (70)

11.3 Příloha 3 – Počet částečných a úplných shod u Národní knihovny

Národní knihovna	
Úplná shoda	24
Částečná shoda	16

11.4 Příloha 4 – Počet částečných a úplných shod u Moravské zemské knihovny

Moravská zemská knihovna	
Úplná shoda	24
Částečná shoda	6

11.5 Příloha 5 – Počet částečných a úplných shod u Vědecké knihovny Olomouc

Vědecká knihovna Olomouc	
Úplná shoda	13
Částečná shoda	9

11.6 Příloha 6 – Počet částečných a úplných shod u Studijní knihovny Plzeň

Studijní knihovna Plzeň	
Úplná shoda	5
Částečná shoda	8

11.7 Příloha 7 – Počet částečných a úplných shod u knihovny v Hradci Králové

Knihovna Hradec Králové	
Úplná shoda	4
Částečná shoda	3

11.8 Příloha 8 – Počet částečných a úplných shod u knihovny v Jihočeské knihovně

Knihovna Jihočeská	
Úplná shoda	4
Částečná shoda	2

11.9 Příloha 9 – Počet částečných a úplných shod u knihoven Univerzity Karlovy

Knihovny Univerzity Karlovy	
Úplná shoda	1
Částečná shoda	3

11.10 Příloha 10 – Počet částečných a úplných shod u knihovny Akademie věd

Knihovna Akademie Věd	
Úplná shoda	1
Částečná shoda	7

11.11 Příloha 11 – Počet částečných a úplných shod u Středočeské knihovny v Kladně

Středočeská vědecká knihovna v Kladně	
Úplná shoda	1
Částečná shoda	1

11.12 Příloha 12 – Seznam signatur podle let

2013

1. K 144/1V1 1195/2013
2. K 123/11V1 175/2013
3. K 219/5V1 5048/2013
4. K 208/1V1 4373/2013
5. K 189/10V1 3324/2013
6. K 189/11V1 3325/2013
7. K 190/44V1 3400/2013
8. K 226/12V1 5497/2013
9. K 231/6V1 5911/2013
10. K 231/50V1 5955/2013
11. K 183/25V1 3096/2013
12. K 202/40V1 4137/2013
13. K 157/28V1 1826/2013
14. K 163/45V1 2183/2013
15. K 225/6V1 5433/2013
16. K 225/1V1 5428/2013
17. K 222/3V1 5280/2013
18. K 214/10V1 4753/2013
19. K 222/37V1 5314/2013
20. K 225/5V1 5432/2013

2014

1. K 315/1V1 5483/2014
2. K 277/14V1 2588/2014
3. K 305/1V1 4689/2014
4. K 268/3V1 1916/2014
5. K 309/28V1 5071/2014
6. K 293/24V1 3680/2014
7. K 279/3V1 2703/2014
8. K 243/11V1 169/2014
9. K 243/34V1 192/2014
10. K 260/8V1 1259/2014
11. K 246/1V1 314/2014
12. K 278/35V1 2675/2014
13. K 274/3V1 2353/2014
14. K 243/32V1 190/2014
15. K 252/27V1 585/2014
16. K 321/25V1 5980/2014
17. K 291/1V1 3553/2014
18. K 317/47V1 5622/2014
19. K 329/11V1 6600/2014

2015

1. K 370/1V1 4972/2015
2. K 370/24V1 4995/2015
3. K 336/23V1 601/2015
4. K 338/2V1 1014/2015
5. K 344/40V1 1735/2015
6. K 344/1V1 1696/2015

2016

1. K 383/36V1 894/2016
2. K 398/3V1 2506/2016
3. K 382/43V1 714/2016
4. K 387/16V1 998/2016
5. K 387/14V1 996/2016

2017

1. K 470/32V1 5665/2017
2. K 424/25V1 1860/2017
3. K 483/1V1 6273/2017
4. K 427/5V1 2092/2017
5. K 416/2V1 1160/2017
6. K 489/33V1 6688/2017
7. K 463/8V1 5071/2017
8. K 448/1V1 3821/2017

9. K 458/5V1 4744/2017
10. K 460/25V1 4893/2017
11. K 422/1V1 1739/2017
12. K 472/44V1 5847/2017
13. K 440/3V1 3177/2017
14. K 428/30V1 2143/2017
15. K 400/7V1 8/2017
16. K 420/53V1 1550/2017

2018

1. K 499/9V1 135/2018

1942

1. K 114/14V1 1488/1942
2. K 283/58V1 1376/1942
3. K 115/30V1 1899/1942

11.13 Příloha 13 - Registrovaní uživatelé (čtenáři) NPMK

Rok	2019	2020	2021
Celkem (roční registrace)	4435	4048	4981
z toho aktivní/ nově registrovaní	1404 / 378	1368 / 411	1198 / 444
studující	1698	1571	532
učitelé - pracovníci školství	1205	1385	446
ostatní čtenáři	1532	1092	614
Týdenní registrace	36	11	9

11.14 Příloha 14 - Návštěvníci knihovny NPMK celkem

Rok	2019	2020	2021
Celkem:	18 726	11 066	8994
Půjčovna	14 687	10 108	8098
Všeobecná studovna	3 150	1 554	1288/897?
Studovna Sukovy knihovny (dříve Studovna speciálních fondů)	991	285	307
Návštěvy on-line katalogu (dle Google Analytics)	155 878	160 904	187 461

11.15 Příloha 15 – Výpůjčky NPMK

Rok	2019	2020	2021
Celkem svazků (prvovypůjčky / prolongace)	90 767	45 068 (21 789 / 23 279)	40439 (17768 / 22971)
Absenční	74 621	13 843	10526
Prezenční (hlavní fond)	6 974	1 951	2619
Všeobecná studovna - prezenční výpůjčky z příručního fondu	6248	4 767	4386/1566?
Studovna Sukovy knihovny – prezenční výpůjčky z příručního fondu	1114	1228	166?
Kopie pro uživatele (počet stran A4) (černobílé / barevné)	6 155	4044 (3925 / 119)	3667 (3683 / 6)
Meziknihovní výpůjční služba (MVS)			
počet požadavků - aktivní MVS	284	148	160
počet požadavků - pasivní MVS	30	5	12

11.16 Příloha 16 – NPMK Statistika 2021

KNİHOVNÍ FOND	2018	2019	2020	2021
Stav primárních fondů celkem (svazky)	516 703	519 117	521 601	522 104
z toho: hlavní fond	452 366	453 890	455 037	454 711
Sukova knihovna	64 337	65 227	66 564	67 393
Nákup knihovního fondu (v Kč)	849 444	763 662	847 817	
knihy	366 362	266 587	327 533	
časopisy	483 082	497 075	520 284	
Přírůstek primárních fondů celkem (svazky)	3 345	2 534	2 484	3 082
z toho: hlavní fond	2 741	1 644	1 147	2 197
Sukova knihovna	604	890	1 337	885
Počet nově zpracovaných titulů	2 269	2 100	2 293	2 689
z toho: hlavní fond	1 665	1 268	1 015	1 827
Sukova knihovna	604	832	1 278	862
Počet titulů odebíraných časopisů	182	192	184	185

z toho: hlavní fond	173	174	166	167
Sukova knihovna	9	18	18	18
Úbytek primárních fondů (svazky)	430	120	0	2 556
z toho: hlavní fond	430	120	0	2523
Sukova knihovna	0	0	0	33

11.17 Příloha 17 - Provedené revize fondů NPMK v r. 2021:

Název fondu (vymezení)	Počet zrevidovaných svazků
Výroční zprávy K 100/1 – K 502/15	14 703
U III 34 000 – U III 40 071	1 990
HF IV 1 – HF IV 5 015	2 804
Studovna Sukovy knihovny	2 679
HF I 1 – HF I 24 099	22 171
Celkem	44 347

11.18 Příloha 18 – Počet knihovních jednotek ve fondech vybraných knihoven

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích	1 457 983
Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové	2 410 939
Krajská knihovna v Karlových Varech	388 738
Středočeská vědecká knihovna v Kladně	312 685
Krajská vědecká knihovna v Liberci	1 405 266
Vědecká knihovna v Olomouci	2 364 822
Krajská knihovna v Pardubicích	505 244
Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje	2 023 942
Severočeská knihovna	727 893
Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně	556 952
Městská knihovna Praha	1 741 541
Knihovna AV ČR	1 311 485
Knihovna Masarykovy univerzity v Brně	1 600 00
Národní pedagogická knihovna a muzeum J. A. Komenského	522 104

11.19 Příloha 19 - Seznam knihoven pro porovnání s kontrolním seznamem

1. Národní knihovna České republiky
2. Moravská zemská knihovna v Brně
3. Vědecká knihovna v Olomouci
4. Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje
5. Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
6. Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
7. Krajská knihovna v Karlových Varech
8. Středočeská vědecká knihovna v Kladně
9. Krajská vědecká knihovna v Liberci
10. Krajská knihovna v Pardubicích
11. Severočeská knihovna
12. Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně
13. Městská knihovna Praha
14. Knihovna AV ČR
15. Knihovna Masarykovy univerzity v Brně
16. Ústřední knihovna Univerzity Karlovy

11.20 Příloha 20 - Vyhláška č. 15/2005 Sb., Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, část třetí, 2005

„(1) Výroční zpráva o činnosti školy obsahuje vždy

- a) základní údaje o škole, jimiž jsou název, sídlo, charakteristika školy, zřizovatel školy, údaje o vedení školy, adresa pro dálkový přístup, údaje o školské radě,
- b) přehled oborů vzdělání, které škola vyučuje v souladu se zápisem ve školském rejstříku,
- c) rámcový popis personálního zabezpečení činnosti školy,
- d) údaje o přijímacím řízení nebo o zápisu k povinné školní docházce a následném přijetí do školy,
- e) stručné vyhodnocení naplňování cílů školního vzdělávacího programu,
- f) údaje o výsledcích vzdělávání žáků podle cílů stanovených vzdělávacími programy a podle poskytovaného stupně vzdělání včetně výsledků závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek a absolutorí,
- g) údaje o prevenci sociálně patologických jevů, rizikového chování a zajištění podpory dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, nadaných, mimořádně nadaných a s nárokem na poskytování jazykové přípravy,
- h) údaje o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a odborného rozvoje nepedagogických pracovníků,
- i) údaje o aktivitách a prezentaci školy na veřejnosti,
- j) údaje o výsledcích inspekční činnosti provedené Českou školní inspekcí a
- k) základní údaje o hospodaření školy.

(2) Výroční zpráva o činnosti školy se zpracovává za období předcházejícího školního roku, s výjimkou základních údajů o hospodaření školy, a do 15. října se předkládá školské radě ke schválení. Po schválení školskou radou zasílá ředitel školy výroční zprávu do 14 dnů zřizovateli a zveřejní ji na přístupném místě ve škole.“

11.21 Příloha 21 - Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), § 21, 1998

„(1) *Veřejná vysoká škola je povinna*

a) *každoročně vypracovat, předložit ministerstvu a jako neperiodickou publikaci zveřejnit výroční zprávu o činnosti a výroční zprávu o hospodaření vysoké školy v termínu a formě, kterou stanoví ministr opatřením zveřejněném ve Věstníku ministerstva,*

(2) *Výroční zpráva o činnosti veřejné vysoké školy obsahuje mimo jiné:*

a) *přehled činností vykonávaných v kalendářním roce,*

b) *výsledky hodnocení činnosti vysoké školy,*

c) *změny vnitřních předpisů a změny v orgánech vysoké školy, k nimž došlo v průběhu roku,*

d) *další údaje stanovené správní radou veřejné vysoké školy.*

(3) *Výroční zpráva o hospodaření veřejné vysoké školy obsahuje mimo jiné:*

a) *roční účetní závěrku a zhodnocení základních údajů v ní obsažených,*

b) *výrok auditora k roční účetní závěrce, pokud byla auditorem ověřena,*

c) *přehled o peněžních příjmech a výdajích,*

d) *přehled rozsahu příjmů a výnosů v členění podle zdrojů,*

e) *vývoj a konečný stav fondů,*

f) *stav a pohyb majetku a závazků,*

g) *úplný objem nákladů v členění na náklady pro plnění činností doplňkových a ostatních.*

(4) *Výroční zpráva o činnosti a výroční zpráva o hospodaření, dlouhodobý záměr veřejné vysoké školy a výsledky hodnocení činnosti veřejné vysoké školy musí být veřejně přístupné.*